

NIKU Rapport 50

GAMLE HUS DA OG NÅ

Status for SEFRAK-registrerte bygninger

Kautokeino kommune

Finmark fylke 2010

3. omdrev

Åse Dammann

Dammann, Åse: Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Kautokeino kommune, Finnmark fylke 2010, 3. omdrev. NIKU Rapport 50. 60 sider.

Oslo, oktober 2011

NIKU Rapport 50
ISSN 1503-4909
ISBN 978-82-8101-100-7 (elektronisk)

Rettighetshaver: © Copyright Stiftelsen Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse.

Trykk: Copycat, Oslo 2011
Rapporten er tilgjengelig som PDF-fil på www.ra.no og www.niku.no, og kan fås i papirformat hos Riksantikvaren.

Illustrasjoner: Foto fra kontrollregistreringen 2010 (3. omdrev) er tatt av NIKU. Foto fra SEFRAK kontrollregistrering 2000 og 2005 (1. og 2. omdrev) er tatt av Kulturminnekompaniet (KMK). Foto fra kontrollregistreringen er lagret i BraArkiv, som administreres av Riksantikvaren. Fotonegativer fra den opprinnelige SEFRAK-registreringen er arkivert hos Nasjonalbiblioteket, Fotoseksjonen.

Forsidebilde: 20110004046. Stabbur i Mieronjævre, Kautokeino 2010.

Kontaktadresse: NIKU, Storgata 2, 0155 Oslo
Postadresse: NIKU, postboks 736 Sentrum, NO-0105 Oslo
E-post: kundeservice@niku.no

Telefon: 23 35 50 00
Telefaks: 23 35 50 01

Internett: www.niku.no

Tilgjengelighet: Åpen
Prosjektnummer: 1563606
Oppdragsgiver: Riksantikvaren
Ansvarlig signatur: Leidulf Mydland, NIKU

Forord

Gamle hus da og nå er Riksantikvarens miljøovervåkningsprogram for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Målet med overvåkningsprogrammet er å få oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger, gjennom kontrollregistrering i felt i utvalgte kommuner. Overvåkingsresultatene for denne bygningsmassen vil gi grunnlag for målrettede tiltak i fremtidig forvaltning. I alt 18 kommuner er med i dette miljøovervåkningsprogrammet, og kontrollregistrering foretas hvert femte år i hver av kommunene. I 2010 ble det foretatt kontrollregistrering i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal kommune. Programmet ble opprettet i år 2000 og har et langsiktig perspektiv.

1. og 2. omdrev av overvåkningsprogrammet, som ble avsluttet i henholdsvis 2004 og 2009, ble gjennomført av Kulturminnekompaniet. 3. omdrev, som pågår fra 2010 til og med 2014, gjennomføres av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), på oppdrag fra Riksantikvaren.

Feltarbeidet i 2010 foregikk i august, september og oktober og ble gjennomført av Jens Christian Eldal, Knut Fageraas, Leidulf Mydland, Jan Michael Stornes, Anne Sætren og prosjektleder Åse Dammann. Anneli Nesbakken og Troels Pettersen har bidratt med metodeutvikling og presentasjon av kartverk og tabeller til registreringen. Resultater og rapporter er utarbeidet av Åse Dammann. Anne Sætren har hatt ansvar for kvalitetssikring av det faglige arbeidet. Alle er ansatt ved NIKU.

Rapportene fra 3. omdrev er i stor grad utformet med samme systematikk som rapportene fra tidligere omdrev. Rapporter fra kontrollregistreringene er tilgjengelige som PDF-fil på www.ra.no og www.niku.no, og kan fås i papirformat hos Riksantikvaren.

Oslo, oktober 2011

Åse Dammann, NIKU

Innhold

Forord.....	3
0 Sammendrag	6
0.1 Kvantitative forandringer	8
0.2 Kvalitative forandringer.....	11
0.3 Årsak til tap og endring	12
0.4 Bruk av SEFRAK-registeret, planforhold m.m.....	13
1 Om prosjektet.....	15
1.1 Riksantikvaren og miljøovervåking (MOV)	15
1.1.1 Nasjonale mål	15
1.1.2 SEFRAK.....	15
1.1.3 Miljøovervåkingens gjennomføring.....	16
1.1.4 Undersøkte SEFRAK-data	17
1.1.5 Parametere for MOV-undersøkelsen	19
1.1.6 Metode	20
1.1.7 Lagring av rådata og fotomateriale	21
2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen 2010.....	22
2.1 De utvalgte kommunene i MOV-undersøkelsen 2010.....	22
2.1.1 Undersøkte bygninger 2010.....	23
2.2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen i Kautokeino 2010.....	24
3 Resultat.....	25
3.1 Tap	25
3.1.1 Tap – samlet	25
3.1.2 Tap – samfunnssektor	26
3.1.3 Tap – sosial miljøsammenheng	26
3.1.4 Tap – bygningstyper	27
3.1.4 Tapsårsaker	28
3.2 Endringer av gjenstående bygninger.....	29
3.2.1 Endringer – samlet	29
3.2.2 Endring – bygningstyper.....	30
3.3 Tilstand	31
3.3.1 Tilstand – samlet.....	31
3.3.2 Tilstand – sosial miljøsammenheng	32
3.3.3 Tilstand – bygningstyper	34

4 Geografiske variasjoner	36
4.1 Tap og geografiske variasjoner	37
4.1.1 Tap – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma	37
4.2 Endringer og geografiske variasjoner	38
4.2.1 Endring – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma	38
4.3 Tilstand og geografiske variasjoner	39
4.3.1 Tilstand – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma	39
5 Utvikling og tendenser	40
5.1 Utviklingen i kommunen	40
5.2 Tendenser i trusselbildet	41
6 Samlet resultatoversikt MOV 2010	42
6.1 Kvantitative forandringer	42
6.2 Kvalitative forandringer	48
6.2.1 Bestandsutviklingen i forhold til sosial miljøsammenheng	48
6.2.2 Bestandsutviklingen i forhold til bygningstyper	49
6.2.3 Tapsårsaker	50
Figurliste	51
Kilder	52
Vedlegg 1: Tabell. Bygningstyper. Tap, endring og tilstand Kautokeino 1.-3. omdrev	53
Vedlegg 2: Tabell. Registreringskretser. Tap, endring og tilstand Kautokeino 1.-3. omdrev	54
Vedlegg 3: Kart. Kommune – fylke	55
Vedlegg 4: Kart. Tap – Kautokeino 3. omdrev	56
Vedlegg 5: Kart. Endringer – Kautokeino 3. omdrev	57
Vedlegg 6: Kart. Tilstand – Kautokeino 3. omdrev	58

0 Sammendrag

Dammann, Åse. 2011. Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger i Kautokeino kommune, Finnmark fylke 2010, 3. omdrev. NIKU Rapport 50

I denne rapporten beskrives tap, endringer og tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900 i Kautokeino kommune i Finnmark fylke i perioden 2005-2010, samt for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal kommune samlet i samme periode. Tap, endringer og tilstand analyseres i forhold til samfunnssektor, sosial miljøsammenheng, bygningstyper og geografiske variasjoner.

Undersøkelsen er utført på oppdrag fra Riksantikvaren i forbindelse med miljøovervåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå*, som har pågått siden år 2000. Målet med overvåkningsprogrammet er å få et bilde av tap, endringer og fysisk tilstand for bygninger eldre enn 1900, som grunnlag for målrettede tiltak i fremtidig forvaltning. Overvåkningsprogrammet gjennomføres ved kontrollregistrering i felt hvert femte år i 18 utvalgte kommuner. I 2010 startet 3. omdrev av feltregistreringen, med kommunene Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.

Bygningene som inngår i undersøkelsen ble SEFRAK-registrert i perioden 1975-1995. Det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i overvåkningsprogrammet for Kautokeino kommune var 40 bygninger. Ved første gangs kontrollregistrering i 2000 var 17 av bygningene gått tapt og i 2005 ytterligere 3. I 2010 ble det registrert 1 nytt tap, slik at antall gjenstående bygninger i 2010 er 19. Det betyr at 53 % av bygningene av det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i Kautokeino er tapt, noe som tilsvarer et gjennomsnittlig tap på 5,3 % årlig siden 2000. Det årlige tapet i perioden 2005 til 2010 er på 0,8.

Emneord: kulturminne – bygning – miljøovervåkning – kontrollregistrering – tap – endring – tilstand – Kautokeino – Finnmark

Abstract

Dammann, Åse. 2011. Old buildings then and now. The situation regarding historic buildings listed in SEFRAK (Register of Historic Buildings) in Kautokeino municipality, Finnmark County; results of 3rd. survey cycle, anno 2010. NIKU Rapport 50

This report describes the current condition of SEFRAK-listed historic buildings older than 1900 in Kautokeino municipality, Finnmark County (SEFRAK is the Norwegian Register of Historic Buildings), and gives an account of losses of and alterations to buildings during the period 2005-2010, based on a comparison of survey findings. The report also contains a compilation of survey results covering the same period for the municipalities of Fræna, Gjerstad, Kautokeino and Nord-Aurdal. These results have been analysed in relation to numerous factors, such as socio-economic sector, physical and social geography, demographics, and building types.

Commissioned by the Norwegian Directorate for Cultural Heritage, the present investigation forms part of the monitoring programme Old buildings then and now, which has been running since 2000. The programme's objective is to build up a detailed picture of the situation regarding the erosion of the country's architectural heritage – specifically, buildings older than 1900 – in order to provide heritage management authorities with a sound decision-making foundation. The strategy for attaining this objective involves carrying out control surveys every fifth year in 18 selected municipalities. The third cycle of such surveys started in 2010 in the municipalities of Fræna, Gjerstad, Kautokeino and Nord-Aurdal.

The buildings involved in the present investigation were registered in SEFRAK between 1975 and 1995. By the latter date, the tally of historic buildings in Kautokeino municipality was 40, and this represented the baseline figure for the control surveys. By the time of the initial control survey in 2000, 17 buildings had been lost, with a further 3 by 2005. 1 new loss was discovered in 2010, bringing the total of remaining buildings down to 19. This means that 53 % of the original tally of historic buildings in Kautokeino municipality has been lost in the space of no more than a decade – an annual rate of loss of 5,3 %. Looking at the period 2005-2010 on its own, we find that the annual rate of loss is lower, at 0,8 %.

Keywords: cultural heritage – buildings – monitoring – control survey – loss – alteration – condition – Kautokeino – Finnmark

0.1 Kvantitative forandringer

Undersøkelsergrunnlaget for Kautokeino i 3. omdrev var 20 bygninger. Mellom 2005 og 2010 har 1 bygning gått tapt, dvs. 5 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget. Dette tilsvarer et årlig tap på 1 % fra 2005 til 2010.

Tre bygninger i Kautokeino er sterkt truet. Dette tilsvarer 16 % av de gjenstående bygningene i 2010. I tillegg er fire bygninger registrert som truet, det vil si 21 %.

En bygning i Kautokeino er registrert som endret (middels endring). Dette tilsvarer 5 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev. Også i 2005 var det bare en bygning i Kautokeino som var endret, mens i 2000 var det ingen.

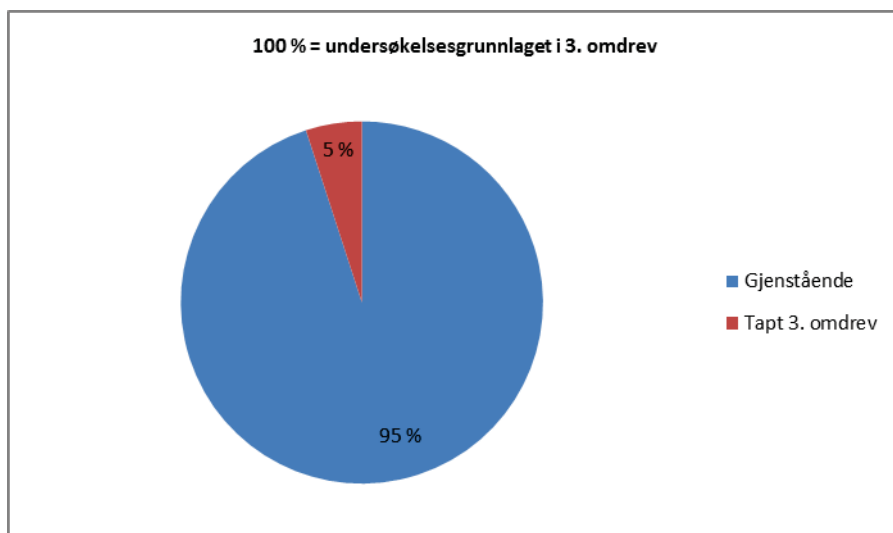
Til sammen er fire av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget for Kautokeino tapt eller sterkt truet. Dette tilsvarer 20 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget for 2010. Ingen bygninger i Kautokeino er sterkt endret.

Til sammen 12 bygninger i Kautokeino er i tilnærmet samme form som ved den opprinnelige SEFRAK-registreringen, fratrukket bygninger som er tapt, truet, sterkt truet eller endret (alle endringstyper). Dette tilsvarer 60 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev. I 2005 var denne andelen på 57 % og i 2000 på 44 %.

Ingen av bygningene i Kautokeino er registrert med *står/status ukjent*. Det vil si at man kjenner statusen for alle de gjenstående bygningene.

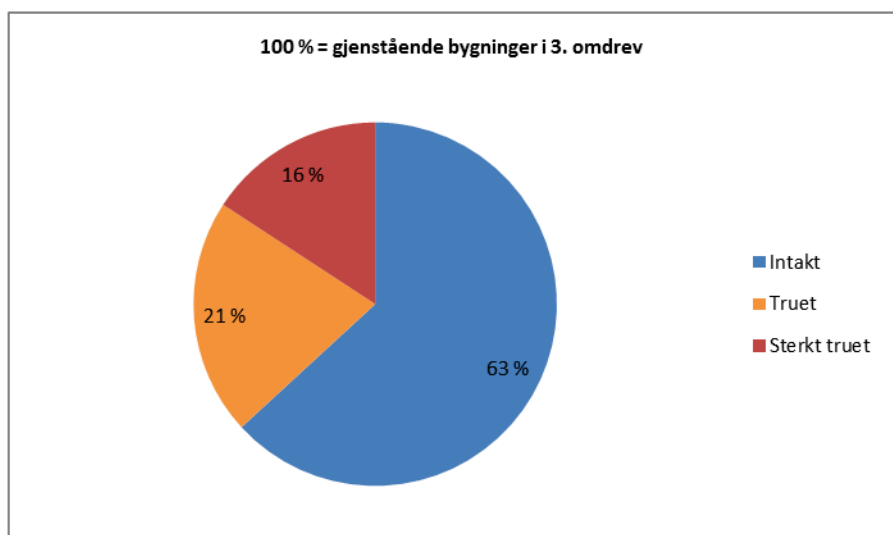

20110007001: Dette stabburet i Máze ble registrert som truet i 2005 og sterkt truet i 2010.

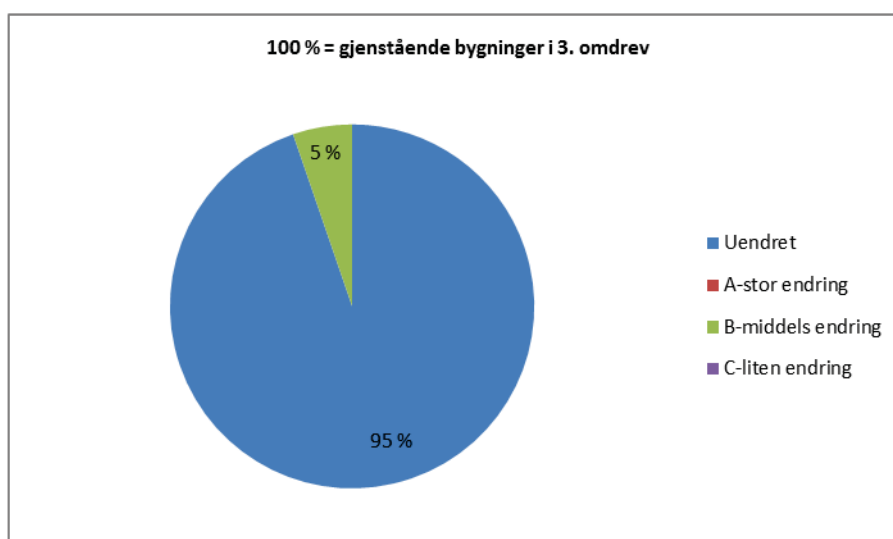
Gjenstående	19
Tapt 3. omdrev	1
Undersøkelsesgrunnlag 3. omdrev	20

Figur 1: Tapte og gjenstående bygninger i 3. omdrev.

Intakt	12
Truet	4
Sterkt truet	3
Står/status ukjent	
Gjenstående 3. omdrev	19

Figur 2: Sterkt truete, truete og intakte bygninger i 3. omdrev.

Uendret	18
A-stor endring	
B-middels endring	1
C-liten endring	
Står/status ukjent	
Gjenstående 3. omdrev	19

Figur 3: Endrete og uendrete bygninger i 3. omdrev.

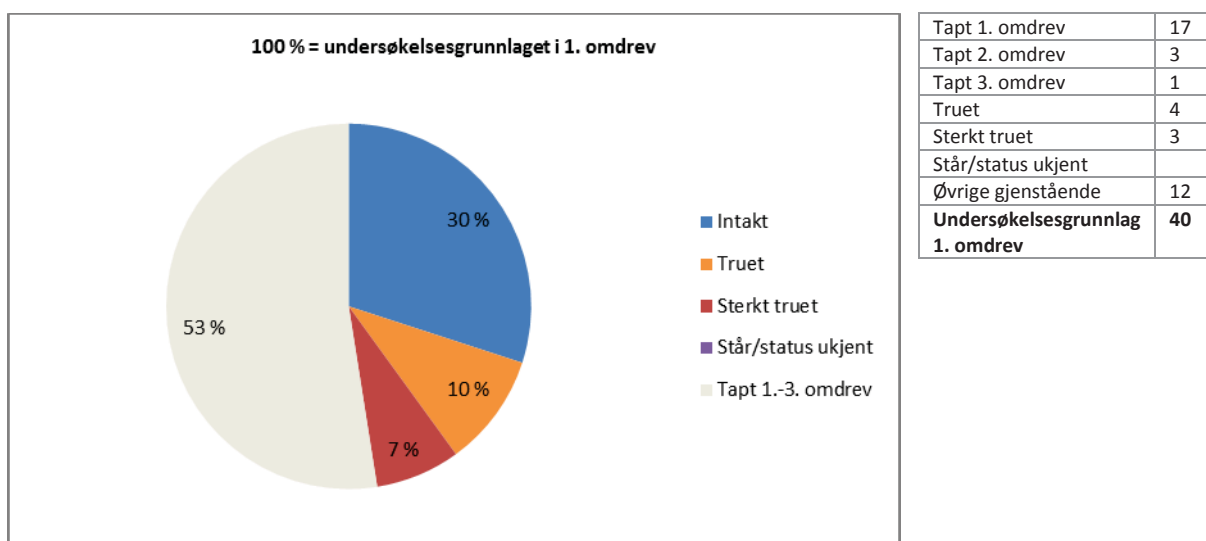
Akkumulert tap, endring og tilstand

Det akkumulerte tapet etter 3. omdrev i Kautokeino er på 53 % av undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev, som var 40 bygninger. I 2005 var det akkumulerte tapet på 50 %, og i 2000 var 43 % tapt.

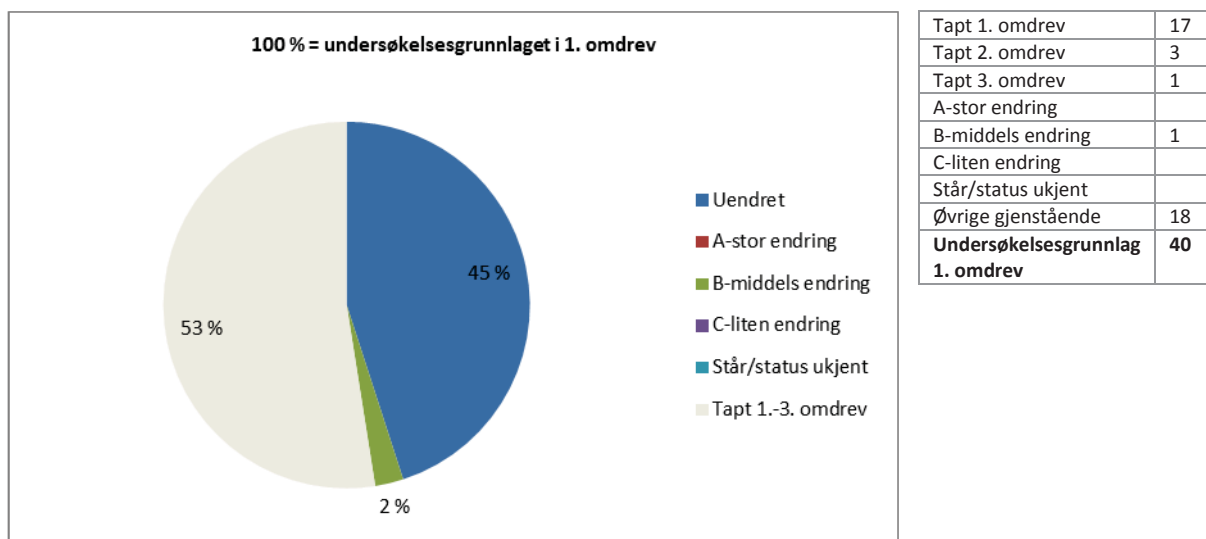
Den akkumulerte andelen bygninger som er sterkt truet etter 3. omdrev er på 7 % av undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev. I tillegg er andelen som er registrert som truet på 10 %.

Det akkumulerte antall endrete bygninger (alle endringstyper) etter 3. omdrev i Kautokeino utgjør 2 % av undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev. I 2005 var den akkumulerte andelen endrete på 2 %, og i 2000 var ingen endret.

Den akkumulerte andelen bygninger som er tapt, sterkt truet og/eller sterkt endret (endringstype A) etter 3. omdrev i Kautokeino utgjør 60 % av undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev. (Ingen av de gjenstående bygningene i Kautokeino er sterkt endret). Til sammenligning var den akkumulerte andelen tapte, sterkt truede og/eller sterkt endrete bygninger 55 % i 2005 og 51 % i 2000.

Figur 4: Akkumulert andel tapte, truede og sterkt truede bygninger i forhold til undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.

Figur 5: Akkumulert andel tapte og endrete bygninger i forhold til undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.

0.2 Kvalitative forandringer

Den ene bygningen som er tapt i 3. omdrev i Kautokeino tilhører kategorien *annen næringsdrivende*. Denne kategorien hadde også den største tapsandelen i 1. omdrev. De øvrige tapene i Kautokeino i 1. og 2. omdrev har vært på gårdsbruk.

Bygningen som er tapt i 3. omdrev er lå i Mieronjævre.

Én av de sterkt truede bygningene i 3. omdrev ligger i Máze og to i Mieronjævre, hvor også flesteparten av de gjenstående bygningene i undersøkelsen ligger.

Alle bygningene som inngår i registreringsgrunnlaget i Kautokeino er enkle buer. En av bygningene er en badstu som står på museumsområdet i Kautokeino, de øvrige er registrert som stabbur.

20110004046: Bygningene som inngår i undersøkelsesgrunnlaget for Kautokeino er enkle buer, gjerne plassert i burekker, slik som her i Mieronjævre.

0.3 Årsak til tap og endring

Flytting er tapsårsaken for den ene bygningen som er registrert som tapt i 3. omdrev. Dette stabburet var sterkt truet i 2. omdrev, men er nå gjenoppført i Kautokeino tettsted. Når det gjelder bygningstilstanden for de gjenstående bygningene, er det færre som er sterkt truet i 3. omdrev enn i 2. omdrev. Mens det var fem sterkt truede bygninger i 2. omdrev, er antallet nå tre. Det er kun en av bygningene som er endret, og den samme bygningen er også truet. Endringen ble registrert i 2. omdrev, da en del av bygningen var revet.

20110004009: Fraflytting og bygninger som går ut av bruk er en viktig årsak til forfall, slik som for dette stabburet i Mieronjævre.

0.4 Bruk av SEFRAK-registeret, planforhold m.m.

Kautokeino Bygdetun, som i 2006 ble konsolidert med Nordvestsamisk museumssiida, har et stort arkiv over kulturminner i kommunen, deriblant SEFRAK-materialet. Ved byggesaksbehandling vedrørende bygninger med mulig verneverdi, har Kautokeino kommune henvendt seg til bygdetunet, som har videresendt aktuelle saker til Sametinget. Sametinget har forvaltningsansvaret for fredete samiske bygninger. Alle samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk fredet. Saksbehandling angående arealkrevende tiltak har gått direkte fra kommunen til Sametinget.¹

Kommuneplan for Kautokeino er under arbeid. I handlingsprogrammet for Kautokeino kommune 2003-2006 heter det at "Kautokeino skal være et moderne vekstsenter for samisk kultur" og at "Kautokeino kommune skal, som den største reindriftskommunen i landet, arbeide for at reindriftsnæringen har gode rammevilkår, og arbeide for økt verdiskapning i primærleddet i reindriftsnæringen."²

Alle bygningene som inngår i undersøkelsesgrunnlaget i Kautokeino er eldre enn 100 år, og er derfor automatisk fredet etter kulturminneloven. En av bygningene står på museumsområde i Kautokeino tettsted.

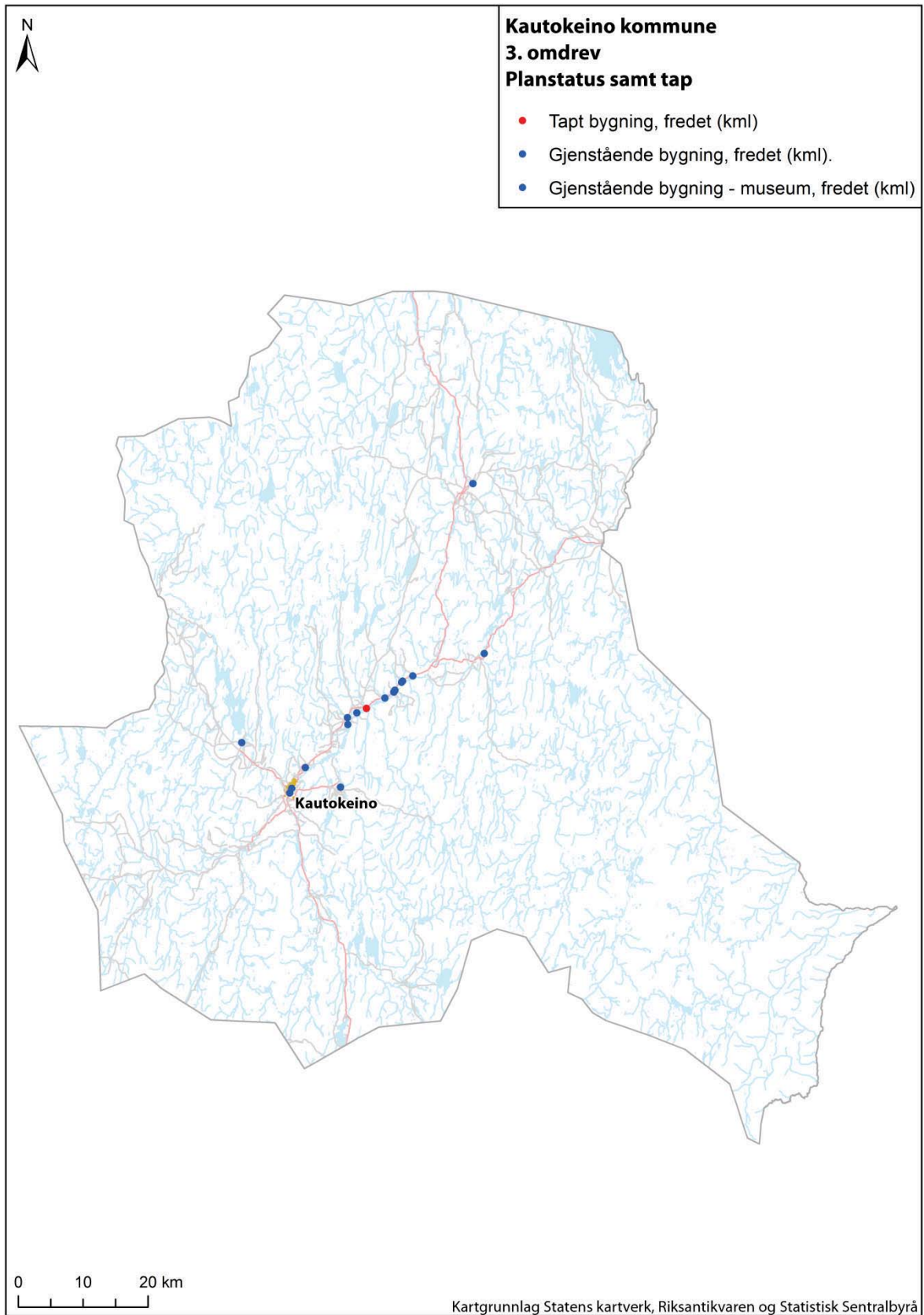
Se kart med planstatus på neste side.

20110001002: Badstuen på museumsområdet er den eneste av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev som ligger i tettstedet Kautokeino.

¹ Broe, Unni og Solrun Skogstad 2009: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Kautokeino kommune. Finnmark fylke 2005. Riksantikvaren.

² Handlingsprogram 2003-2006. Kautokeino kommune 5.12.2002. Sak 38/02.

1 Om prosjektet

1.1 Riksantikvaren og miljøovervåking (MOV)

I Riksantikvarens Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020 heter det:

Kunnskap om kulturminnenes og kulturmiljøenes tilstand, hvordan de utvikler seg og årsaker til endringer, er en grunnleggende forutsetning for en faktabasert politikktutforming og forvaltning. Miljøovervåking (MOV) produserer resultater gjennom systematisk og langsiktig innhenting av data og bidrar dermed til denne kunnskapsutviklingen.

Miljøovervåking er et viktig verktøy for kulturminneforvaltningen. Gjennom standardiserte metoder produseres data som tolkes og analyseres. Resultatene skal bidra til et forutsigbart og konfliktforebyggende vernearbeid innenfor miljøvernforvaltningen. De skal også gi indikasjoner på kulturminnenes og kulturmiljøets tålegrense i forhold til naturlig og menneskeskapt slitasje. Tidlig varsling av en utvikling som kan slå negativt ut for kulturminner og kulturmiljøer er også en viktig intensjon med miljøovervåking. Overvåkingsresultater kan dessuten bidra til rapportering i henhold til internasjonale forpliktelser.³

Gamle hus da og nå er ett av Riksantikvarens miljøovervåkningsprogram. Målet med overvåkningsprogrammet er å få oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Dette gjøres ved innsamling av data gjennom kontrollregistrering av et stort antall bygninger i felt i 18 utvalgte kommuner. Overvåkingsresultatene for denne bygningsmassen vil gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i fremtidig forvaltning.

1.1.1 Nasjonale mål

Det overordnede miljømålet som overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* knytter seg til er nedfelt i St.meld. nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner, hvor det i Nasjonalt resultatmål 1 heter:

Det årlige tapet av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer skal innen 2020 ikke overstige 0,5 prosent.

1.1.2 SEFRAK

SEFRAK er en forkortelse for Sekretariatet for registrering av faste kulturminner. Sekretariatet, som ble opprettet i 1970, ledet fra 1975 en landsomfattende feltregistrering av eldre bygninger. I 1989 ble SEFRAK nedlagt som sekretariat, og ansvarsområdet ble overført til Riksantikvaren. SEFRAK-navnet ble beholdt som betegnelse på registeret som var bygd opp. Registreringene ble avsluttet i 1995.

SEFRAK-registeret omfatter i prinsippet alle bygninger eldre enn 1900, samt rester av bygninger og andre objekter. For noen områder ble også nyere bygninger registrert, f. eks. der krigshandlinger eller bybranner har ødelagt eldre bebyggelse. Det ble i alt registrert ca. 515 000 objekter i SEFRAK. I underkant av 375 000 av disse objektene er bygninger som står i dag. Registreringen besto av kartfesting, oppmåling og fotografering av objektene ved bruk av standardiserte skjema. Deler av tekstinformasjonen i SEFRAK-skjemaene er digitalisert og koblet til Matrikkelen.

SEFRAK-registrering innebærer ingen formell vernestatus for objektene, men SEFRAK-registeret er et viktig verktøy i forvaltningen av kulturminner og har verdi som kulturhistorisk kildemateriale.⁴

³ Riksantikvaren: Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020.

⁴ Riksantikvarens hjemmeside. www.ra.no. Lest 17.2.2011.

1.1.3 Miljøovervåkingens gjennomføring

I 1994 ble SEFRAK-registreringen fra 1973-74 i Nittedal kommune i Akershus kontrollregistrert. Utover 1990-tallet kom det i stand andre mindre overvåkingsprosjekter med kontroll av tidligere registrerte kulturminner, både bygninger og arkeologiske kulturminner.

Systematisk kontrollregistrering av SEFRAK-registrerte hus begynte i 2000, i overvåkingsprogrammet *Gamle hus da og nå*. 18 kommuner inngår i overvåkingsprogrammet, og hver kommune blir kontrollregistrert hvert femte år. De 18 utvalgte kommunene utgjør en geografisk og samfunnsmessig bredde.

1. omdrev av kontrollregistreringen ble avsluttet i 2004 og 2. omdrev i 2009. 3. omdrev, som startet i 2010, vil pågå til og med 2014.

Det blir utarbeidet kommunevise rapporter med resultater fra kontrollregistreringen for hvert omdrev. Rapportene er tilgjengelige via Riksantikvarens og NIKUs hjemmesider og kan fås i papirformat hos Riksantikvaren.

Den opprinnelige SEFRAK-registreringen i de fleste av de undersøkte kommunene strakk seg over et lengre tidsrom, fra midten av 1970-tallet og frem til 1990-tallet. Det er derfor vanskelig å finne sammenlignbare tall for tap og endringer i de 18 kommunene basert på overvåkingsdataene fra 1. omdrev av kontrollregistreringen. For hvert omdrev vil imidlertid overvåkingsdataene gi et sikrere bilde av tap- og endringstakten og gi stadig bedre grunnlag for å sammenligne bestandsutviklingen i de ulike kommunene.

År	Kommune	Fylke	År	Kommune	Fylke
2010	Fræna	Møre og Romsdal	2013	Flora	Sogn og Fjordane
	Gjerstad	Aust-Agder		Melhus	Sør-Trøndelag
	Kautokeino	Finnmark		Snåsa	Nord-Trøndelag
	Nord-Aurdal	Oppland		Vega	Nordland
2011	Nittedal	Akershus	2014	Bø	Telemark
	Tromsø	Troms		Holmestrand	Vestfold
2012	Eidskog	Hedmark		Samnanger	Hordaland
	Saltdal	Nordland	Sarpsborg	Østfold	
	Sandnes	Rogaland			
	Skjåk	Oppland			

Oversikt over hvilke år feltarbeidet i 3. omdrev vil foregå i de 18 kommunene som inngår i kontrollregistreringen.

1.1.4 Undersøkte SEFRAK-data

Utgangspunktet for overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* har vært å undersøke hvor mange av de opprinnelige SEFRAK-registrerte bygningene som fremdeles står, og i hvilken grad de er endret eller truet. I tillegg til å undersøke de kvantitative endringene i kulturminnebestanden, det vil si antall tapte, endrete og truede bygninger, har man også ønsket å belyse enkelte kvalitative aspekter i endringsprosessene. Med utgangspunkt i strukturen i SEFRAK-registeret, har man valgt ut fire kvalitative kategorier som er undersøkt nærmere. Disse kategoriene er *samfunnssektor*, *sosial miljøsammenheng*, *bygningstyper* og *geografiske variasjoner*. Disse er igjen delt opp i underkategorier.

Samfunnssektor	
<i>Andre sektorer</i> <i>Landbruk, fiske, fangst</i>	
Sosial miljøsammenheng	
<i>Annen næringsdrivende</i> <i>Arbeider, husmann, tjenestemann</i> <i>Bonde</i> <i>Embetsverk, institusjon</i> <i>Fisker</i> <i>Ukjent</i>	
Bygningstyper	
<i>Andre hustyper</i> Annet Bygdemagasin, tollbu Forretningsbygg Forsamlingshus Hotell, gjestgiveri, skystasjon, kafé m.m. Hytte Kirke, kapell Kommunehus Kraftstasjon, transformatorstasjon Næringsbygg Skole Stasjonsbygning Sykehus, pleiehjem Ukjent <i>Bolighus/våningshus</i> <i>Bygård</i> <i>Driftsbygninger i tunet</i> Driftsbygning Fjøs, stall, låve	<i>Hus i utmark/seter</i> Andre hus i utmark Andre hus på setra Koie Kvern, sag Seterbu/sel Seterfjøs Seterløe Utløe, sommerfjøs <i>Mindre uthus i/nær tunet</i> Mindre uthus i/nær tunet Sidebygning Stabbur/loft Uthus knyttet til bolig/bygård <i>Naust, sjøhus, fyr m.m.</i> Fyr Naust, sjøbu Rorbu Sjøhus, brygge
Geografiske variasjoner	
De geografiske kategoriene består av en eller flere av SEFRAK-registreringens registreringskretser og er individuelt definert for hver kommune. Se kapittel 4	

Bygningstyper

De syv hovedkategoriene av bygningstyper er ment å ta vare på typiske trekk ved eldre byggeskikk, med egne hus for ulike funksjoner og ressursutnytting. Betegnelse som brukes er standardiserte for alle de 18 kommunene og fanger ikke opp lokale variasjoner av bygningsbenevning. For oversikt over resultatene fra kontrollregistreringen fordelt på alle bygningstyper, viser vi til tabell i vedlegg 1 i hver kommunerapport.

Geografiske variasjoner

Et siktemål med overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* er å undersøke om variasjoner i beliggenhet, slik som sentrum/periferi eller tettbygde/spredtbygde områder, påvirker kulturminnebestanden, og om visse strøk i en kommune er mer utsatt enn andre. For hver kommune er det derfor laget hensiktsmessige geografiske kategorier for å analysere slike variasjoner. Hver geografiske kategori består av en eller flere av registreringskretsene i SEFRAK.

SEFRAK-registreringen ble organisert i felt etter de samme registreringskretser som Statistisk sentralbyrå (SSB) har brukt i folketellingene fra 1970, 1980 og 1990. Kretsinnstillingen for Nord-Aurdal, Fræna, og Kautokeino er organisert etter grensene som gjaldt ved folketellingen i 1970. Gjerstad er organisert etter kretsinnstillingen som ble innført ved folketellingen i 1980. Kretsinnstillingen som SSB benyttet i 1980, inneholder flere kretser enn den fra 1970. I kretsinnstillingen fra 1970 er tettstedene skilt ut som egne kretser. Det er de ikke i 1980.⁵

20110004040: Denne bygningen er registrert som stabbur i den opprinnelige SEFRAK-registreringen, men har tidligere vært våningshus på gården.

⁵ Broe, Unni og Solrun Skogstad 2009: *Gamle hus da og nå*. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Gjerstad kommune. Aust-Agder fylke 2005, s. 11. Riksantikvaren.

1.1.5 Parametere for MOV-undersøkelsen

I overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* registreres status, årsaker til tap, endring og tilstand. Utgangspunktet for vurdering av endringer er bygningen slik den så ut ved første gangs SEFRAK-registrering, det vil si slik den fremstår på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet. Det er et element av skjønn i vurderingen av endringsgrad og tilstand. I kontrollregistreringen gjøres det ikke vurderinger av om endringene er gode eller dårlige.

Status	
<i>Tap</i>	Absolutt tap av SEFRAK-registrerte objekter siden registreringstidspunktet. Det betyr at huset fysisk sett er tapt eller flyttet til annet sted.
<i>Står</i>	For enkelte bygninger er det vanskelig å klassifisere endringsgrad. Årsaken kan være kvaliteten på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, eller huset kan være under oppussing/ombygging.
<i>Gjenoppstått</i>	Fra 2. omdrev ble gjenoppståtte hus tatt med som egen kategori. Hus som har vært midlertidig tatt ned, lagret ved tidligere kontrollregistrering, og som er satt opp igjen i tilnærmet opprinnelig materiale og fysisk sammenheng.
<i>Uendret</i>	
<i>Endret</i>	
Årsaker til tap	
<i>Forfall/opprydding</i>	
<i>Falt i ruin</i>	
<i>Riving</i>	
<i>Offentlig vedtak/planvedtak</i>	
<i>Flytting</i>	Hus som er flyttet vil framkomme som tap, med unntak for flytting innen et snevert geografisk område – som for eksempel et gårdstun.
<i>Brent/naturkatastrofe</i>	
<i>Ukjent</i>	
Endring ABC	
<i>A-stor endring</i>	Sterk grad av ombygging. Endring av bygningens grunnflate. Tilbygg/påbygg som i størrelse dominerer den opprinnelige bygningen. Bygningens opprinnelig volumkarakter er endret. En spesiell type endring framkommer når deler av hus blir revet, og gjelder ofte der konstruksjoner som laft, bindingsverk, skjelerverk eller stav/grind er kombinert.
<i>B-middels endring</i>	Mindre omfattende ombygging. Utvidelse av bygningens grunnflate. Mindre påbygg/tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolum.
<i>C-liten endring</i>	Endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av ytre bygningselementer som panel, takbelegg og vinduer/listverk. Mindre endringer kan være vanskelige å observere og klassifisere. Det er valgt ikke å se på skifting mellom relativt moderne taktekke som bølgeblikk, eternitplater, asbestplater, aluminiumsplater, papp m.m. som endring. Det samme gjelder også utskifting av enkelte vinduer som har samme format, men hvor detaljene er vanskelig å kontrollere i forhold til før/nå. Hvis panel, listverk, vinduer og takbelegg er helt fornyet, men er av samme typer som ved den opprinnelige registreringen, vil dette i de fleste tilfelle ikke bli registrert som endring. Undersøkelsen vil derfor ikke fange opp tap av autentisitet på detaljnivå.
Annen endring	
<i>Deler av hus revet</i>	En typisk endring her er at de deler av huset som er bygd i lettere konstruksjon er mer utsatt for forfall og derfor blir revet, mens den tømrete delen står igjen. Ofte gjelder slike delrivinger driftsbygninger.
<i>Tilbakeført til eldre uttrykk</i>	Enkelte endringer representerer en tilbakeføring til eldre uttrykk eller stil.
<i>Dokumentert stilhistorisk tilbakeført</i>	Dersom tilbakeføringen er basert på dokumentert grunnlag.
Tilstand	
<i>Intakt</i>	Huset står og er i normalt god teknisk tilstand.
<i>Truet</i>	Dårlig teknisk tilstand. Manglende vedlikehold over lengre tid.
<i>Sterkt truet</i>	Huset er i svært dårlig teknisk tilstand.

1.1.6 Metode

Feltarbeid og registreringsmetode

Feltarbeidet i årets kommuner, Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal, ble gjennomført i august, september og oktober 2010.

I forkant av feltregistreringen ble det sendt brev til kommuner, fylkeskommuner og Sametinget med informasjon om prosjektet. For å spre informasjon til flest mulig av huseierne på forhånd, ble lokalpressen kontaktet i forkant av feltarbeidet.

Det er foretatt utvendig og visuell befaring av bygningene. Bygningene er fotografert, og registrering av status, endringer og tilstand er innført i kommunevise Excel-tabeller sammen med data fra Matrikkelen og data fra tidligere omdrev av kontrollregistreringen.

For hver av kommunene har NIKU laget komplette digitale kartverk i ArcGIS med oversiktskart og detaljkart, basert på kartgrunnlag fra Statens kartverk, Geovekst. Papirkopier av kartene ble benyttet i felt. De kommunevise Excel-tabellene med alle bygningene i kontrollregistreringen ble koblet mot eksisterende digital kartfesting av SEFRAK-bygninger. Endringer og rettinger som var ført inn på papirkart i forbindelse med tidligere omdrev ble digitalisert. SEFRAK-data ble lagt inn sammen med detaljerte kartdata (FKB) for kommunene. På denne måten kunne vi i et samlet kartsett vise kartfesting og SEFRAK-id for alle bygningene som inngår i kontrollregistreringen.

For å kunne identifisere bygningene og sammenligne før og nå, ble papirkopier av de opprinnelige SEFRAK-skjemaene for alle bygningene tatt med i felt.

Resultatene er fremkommet ved bearbeiding i Excel av rådata fra feltregistreringen samt data fra Matrikkelen og fra tidligere omdrev av kontrollregistreringen.

Noen metodiske betraktninger

NIKU har fra 2010 overtatt registreringsopplegget for *Gamle hus da og nå* fra Kulturminnekompaniet. NIKU har tilstrebet å ligge på nivå med de tidligere registreringene, slik at rapportene fra de ulike omdrevene skal være sammenlignbare. Vi vil imidlertid peke på enkelte endringer når det gjelder metode, samt ulikhet i vurderinger, som kan gi noe avvik i årets resultater i forhold til tidligere omdrev.

Når det gjelder tapsårsaker, er det avvik i resultatene i 3. omdrev i forhold til tidligere registreringer. I 3. omdrev er en markant større andel av de tapte bygningene registrert med tappsårsak *ukjent*, enn i tidligere omdrev. Årsaken til avviket kan være at Kulturminnekompaniet i tidligere omdrev i større grad har hentet informasjon fra eiere eller andre informanter, eller at NIKU i 3. omdrev har praktisert et strengere krav til visshet når det gjelder å registrere konkrete tappsårsaker. Kontrollregistreringen i felt er kun utvendig og visuell og i utgangspunktet ikke basert på intervju med informanter. Det betyr at tappsårsaken i mange tilfeller ikke kan fastslås med sikkerhet, og da har NIKU registrert tappsårsaken som *ukjent*. Der hvor en konkret tappsårsak er fastslått i 3. omdrev, har enten eierne eller andre informanter vært til stede og gitt opplysninger, eller tappsårsaken har vært helt åpenbar.

Også når det gjelder tilstand er det markant avvik i resultatene i 3. omdrev i forhold til tidligere omdrev, og også her kan avvikene skyldes metodiske endringer. 5 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev er registrert som *sterkt truet*. Til sammenligning var det 11 % *sterkt truet* i 2. omdrev. Årsaken til avviket kan være at det i forkant av 3. omdrev er innført en ny kategori for registrering av tilstand. I rapportene for 2. omdrev er bygningenes tilstand klassifisert enten som *intakt* eller *sterkt*

truet. I 3. omdrev er *truet* innført som ny kategori, slik at bygningene nå klassifiseres som *intakt*, *sterkt truet* eller *truet*. I 3. omdrev er 12 % av bygningene registrert som *truet*, i tillegg til de 5 % som er registrert som *sterkt truet*. Samlet blir dette 17 %.

Når det gjelder endringsgrad, er det innført tre nye kategorier i forkant av 3. omdrev, i tillegg til de tre kategoriene *A-stor endring*, *B-middels endring* og *C-liten endring*, som har vært brukt i tidligere omdrev. De nye kategoriene er *deler av hus revet*, *tilbakeført til eldre uttrykk* og *dokumentert stilhistorisk tilbakeført*. For å gjøre resultatene fra 3. omdrev sammenlignbare med resultatene fra tidligere omdrev, har vi valgt å fortsette med å registrere samtlige endringer som enten A, B eller C, og å registrere de tre nye endringskategoriene som spesifiseringer i tillegg.

1.1.7 Lagring av rådata og fotomateriale

Alle rådata fra 3. omdrev av feltregistreringen, samt planstatus for de enkelte bygningene er lagt inn i kommunevise Excel-tabeller sammen med data fra Matrikkelen og data fra tidligere omdrev av kontrollregistreringen. Alle foto fra 3. omdrev er merket med kommune-, krets- og bygningsnummer i samsvar med nummereringen på de originale SEFRAK-skjemaene. Alle rådata og alt fotomateriale fra 3. omdrev av kontrollregistreringen er lagret hos Riksantikvaren.

2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen 2010

2.1 De utvalgte kommunene i MOV-undersøkelsen 2010

De fire kommunene som inngår i kontrollregistreringen i 2010 er Fræna kommune i Møre- og Romsdal fylke, Gjerstad kommune i Aust-Agder fylke, Kautokeino kommune i Finnmark fylke og Nord-Aurdal kommune i Oppland fylke.

Av disse kommunene er det bare Fræna som har hatt økning i folketallet siden 2005. Både i Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal har folketallet vært i svak tilbakegang.

Kommune	Opprinnelig antall SEFRAK-registreringer	Folketall 2005	Folketall 2010	Folketall i tettsted	Andel folketall i tettsted ⁶
Fræna	1287	9023	9234	4768	51 %
Gjerstad	787	2500	2497	683	28 %
Kautokeino	81	2997	2935	1339	46 %
Nord-Aurdal	1832	6442	6402	3360	53 %

Oversikt over befolkningsutvikling i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.

20110004019: Burekke i Mieronjævre

⁶ <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>. Lest 22.6.2011.

2.1.1 Undersøkte bygninger 2010

Grunnlagsmaterialet for kontrollregistreringen i 2010 i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal består av 2382 bygninger. Det opprinnelige antallet registrerte SEFRAK-objekter innlagt i Matrikkelen for disse kommunene var 3987. Det vil si at 1605 objekter er trukket fra det opprinnelige antallet: Bygninger datert til 1900-tallet, ruiner, irrelevante/ukjente objekter og bygninger tapt i 1. og 2. omdrev.

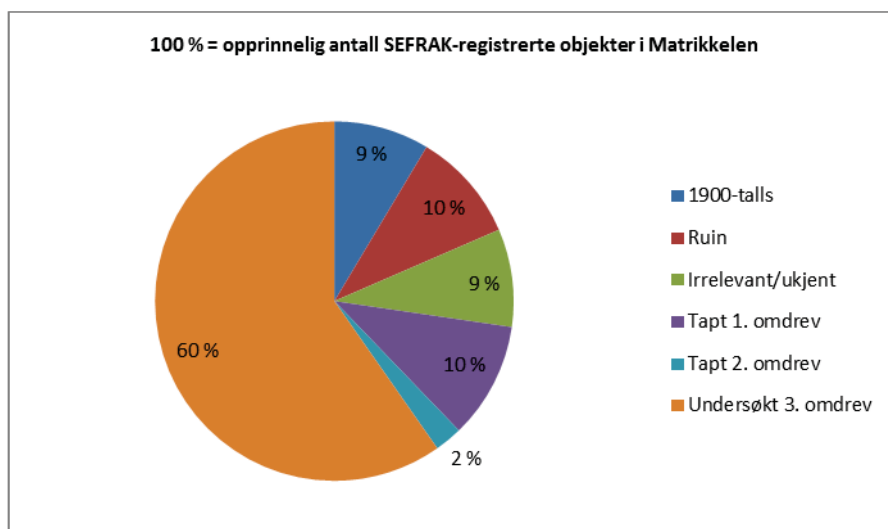
Overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* gjelder bygninger eldre enn 1900. Bygninger fra 1900-tallet er derfor trukket fra det opprinnelige grunnlagsmaterialet.

Objekter som ble registrert som ruin i den opprinnelige SEFRAK-registreringen er trukket fra.

I SEFRAK-registeret er en del andre objekter enn bygninger registrert. Disse er trukket ut av undersøkelsen, og likeledes nye bygninger oppført på gamle murer. Andre bygninger er trukket fra på grunn av mangelfull registrering, vanskelig fremkommelighet eller fordi bygningen er registrert med to ulike registreringsnummer.

Tapte bygninger går ut av undersøkelsesgrunnlaget for hvert omdrev.

Kommune	Opprinnelig antall SEFRAK-registreringer	1900-talls	Ruin	Irrelevant /ukjent	Undersøkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev	Tapt 2. omdrev	Undersøkt 3. omdrev
Fræna	1287	180	167	20	920	195	22	703
Gjerstad	787	36	140	23	588	33	11	544
Kautokeino	81	36	0	5	40	17	3	20
Nord-Aurdal	1832	91	88	303	1350	173	63	1115
Totalt	3987	343	395	351	2898	418	99	2382

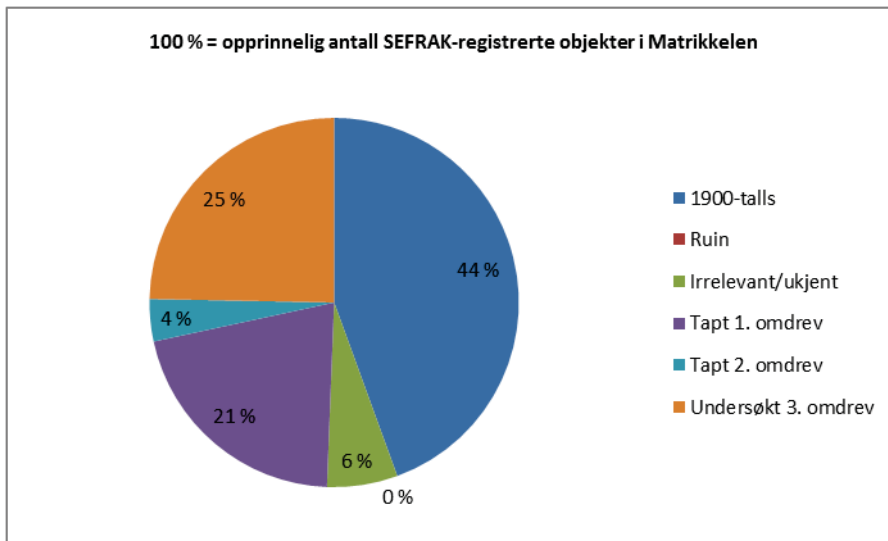

Figur 6: Undersøkelsesgrunnlaget for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev, samt gruppene av objekter som er trukket ut av den opprinnelige mengden SEFRAK-registrerte objekter i Matrikkelen.

2.2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen i Kautokeino 2010

Grunnlagsmaterialet for kontrollregistreringen i 2010 i Kautokeino kommune består av 20 bygninger. Det opprinnelige antallet registrerte SEFRAK-objekter innlagt i Matrikkelen for Kautokeino var 81. Det vil si at 61 objekter er trukket fra det opprinnelige antallet.

Kommune	Opprinnelig antall SEFRAK-registreringer	1900-talls	Ruin	Irrelevant /ukjent	Undersøkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev	Tapt 2. omdrev	Undersøkt 3. omdrev
Kautokeino	81	36	0	5	40	17	3	20

Figur 7: Undersøkelingsgrunnlaget for Kautokeino i 3. omdrev, samt gruppene av objekter som er trukket ut av den opprinnelige mengden SEFRAK-registrerte objekter i Matrikkelen.

3 Resultat

3.1 Tap

I dette kapitlet gjøres det rede for tapte bygninger i Kautokeino i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 4.

Med tap menes absolutt tap, det vil si at bygningen fysisk sett er borte. Flytting til annet sted, for eksempel utenfor tunet, registreres også som tap.

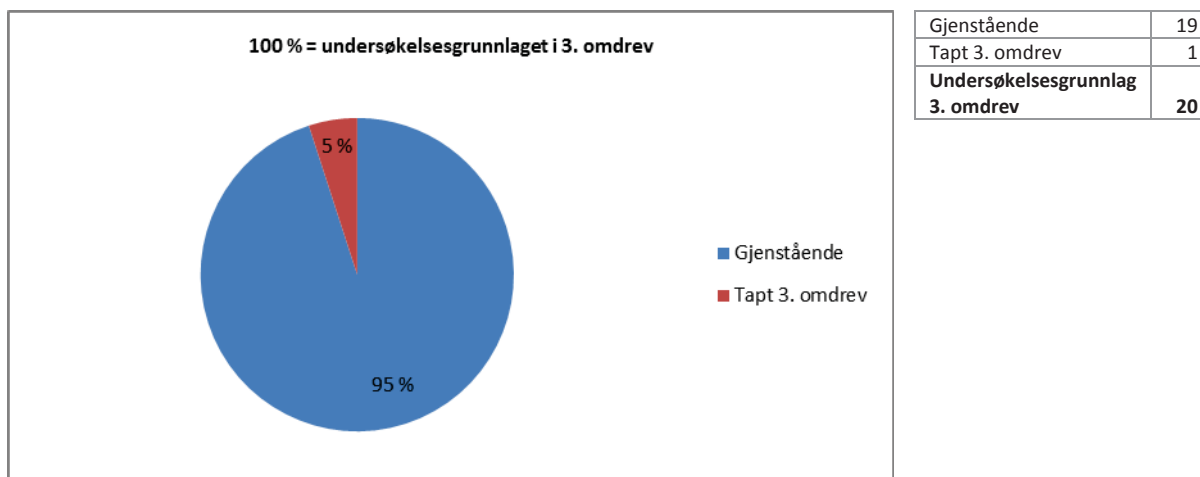
3.1.1 Tap – samlet

Av undersøkelsesgrunnlaget på 20 bygninger i Kautokeino kommune i 3. omdrev, er én bygning tapt. Dette tilsvarer en tapsandel på 5 %. Det årlige tapet i Kautokeino fra 2005 til 2010 er på 1 %.

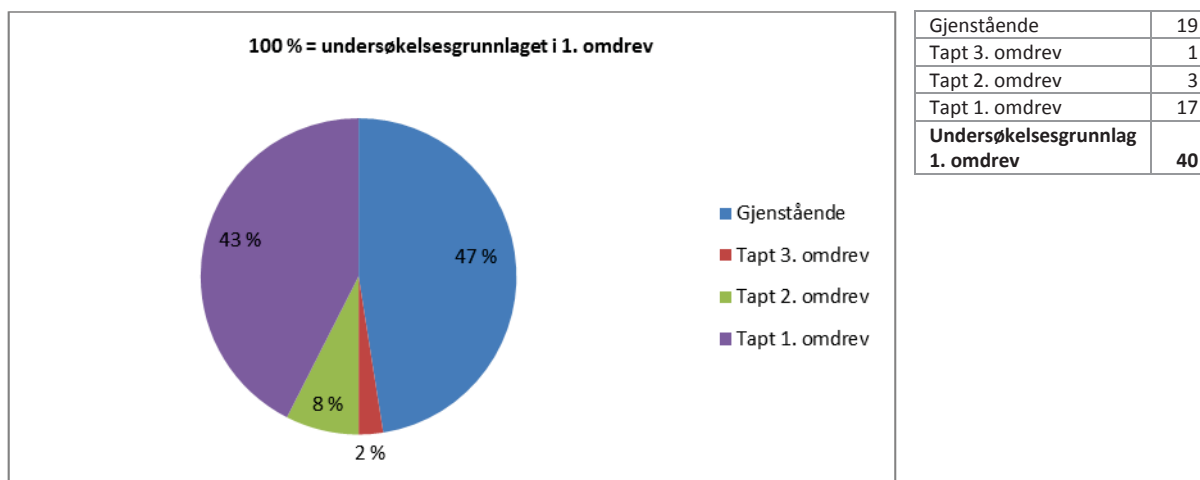
Tapsandelen i 3. omdrev i Kautokeino er dermed lavere enn i 2. omdrev, da tapsandelen var på 13 %, og markant lavere enn i 1. omdrev, da tapsandelen i Kautokeino var på 43 %.

19 bygninger er gjenstående. Ingen av bygningene i Kautokeino som var tapt i tidligere omdrev er gjenoppstått i opprinnelig miljø i 3. omdrev.

Akkumulert tap etter 3. omdrev er på 53 %, med utgangspunkt i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget på 40 bygninger i 1. omdrev.

Figur 8: Tapte og gjenstående bygninger i 3. omdrev.

Figur 9: Akkumulert: Tapte og gjenstående bygninger med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.

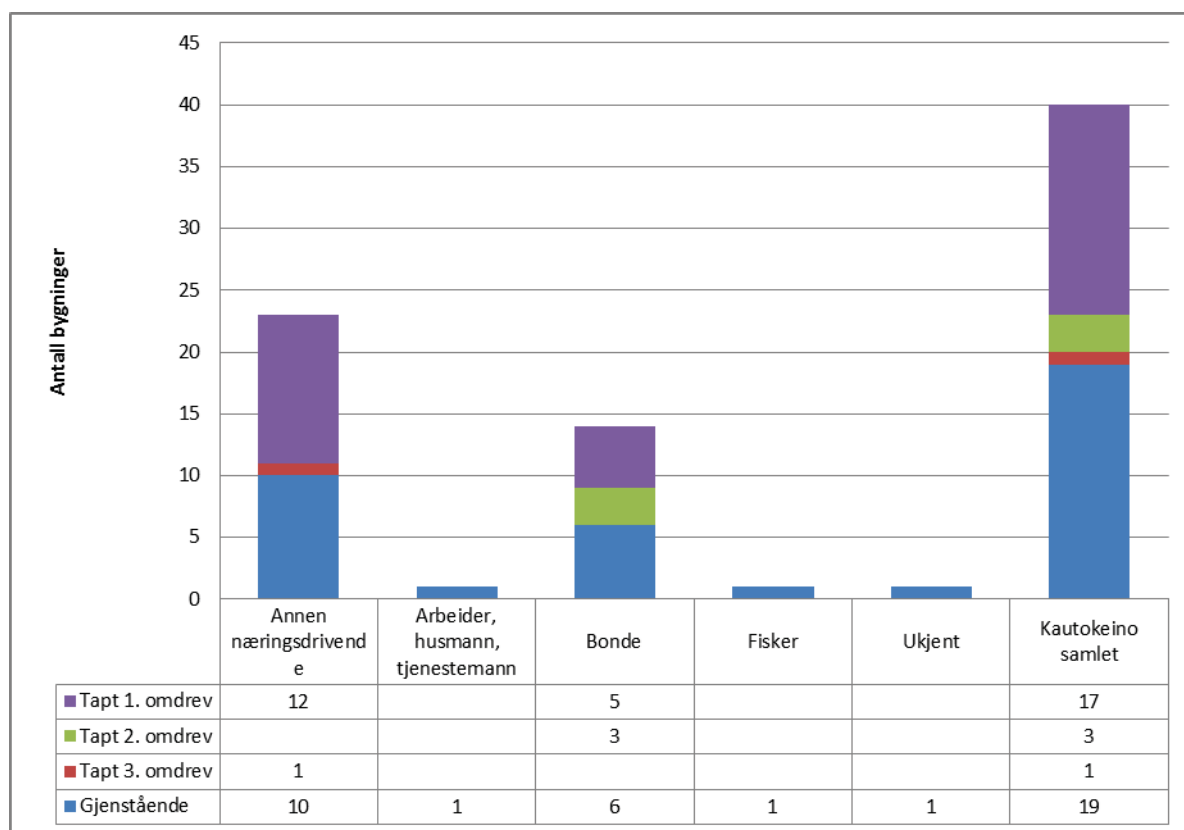
3.1.2 Tap – samfunnssektor

Den ene bygningen som er tapt i 3. omdrev tilhører samfunnssektoren *landbruk, fiske, fangst*, i likhet med alle bygningene som inngår i undersøkelsesgrunnlaget for Kautokeino.

3.1.3 Tap – sosial miljøsammenheng

Når det gjelder sosial miljøsammenheng, tilhører den ene bygningen som er tapt i Kautokeino i 3. omdrev kategorien *annen næringsdrivende*, som også hadde den største tapsandelen i 1. omdrev. Alle de andre tapene i Kautokeino i 1. og 2. omdrev har vært i kategorien *bonde*.

	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Fisker	Ukjent	Kautokeino samlet
Tapt 1. omd	52 %	0 %	36 %	0 %	0 %	43 %
Tapt 2. omd	0 %	0 %	33 %	0 %	0 %	13 %
Tapt 3. omd	9 %	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %
Antall bygn 3. omd	11	1	6	1	1	20
Andel av Kautokeino samlet	55 %	5 %	30 %	5 %	5 %	100 %

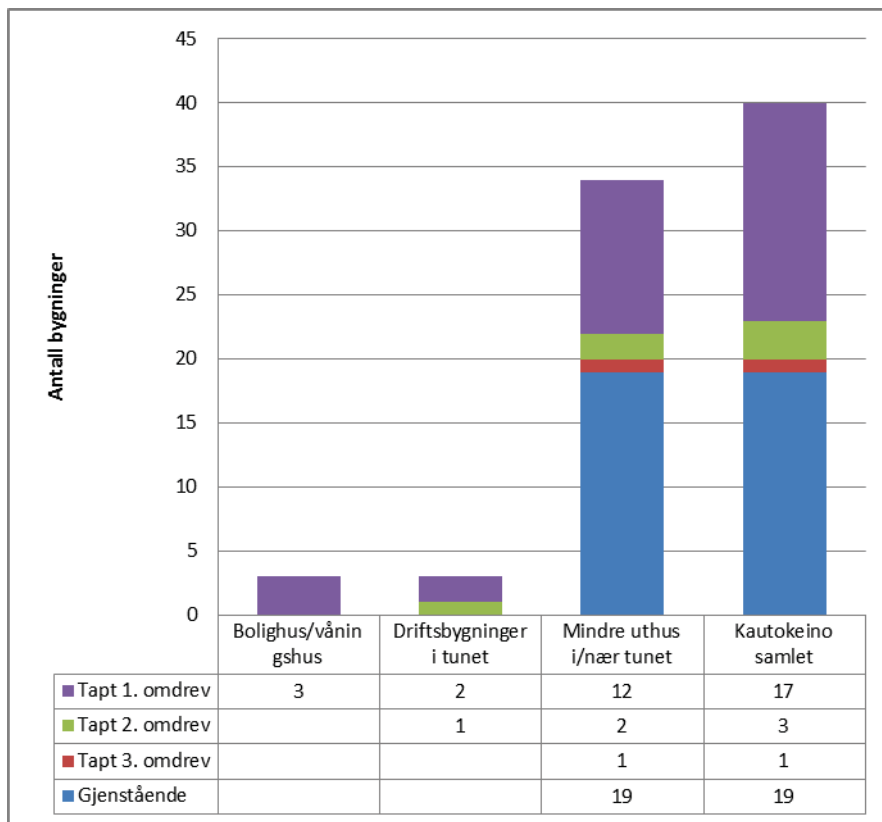
Figur 11: Tapte bygninger fordelt på sosial miljøsammenheng.

3.1.4 Tap - bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

Den ene bygningen som er tapt i Kautokeino i 3. omdrev er et stabbur og tilhører kategorien *mindre uthus i/nær tunet*. I de øvrige bygningskategoriene, *bolighus/våningshus* og *driftsbygninger i tunet*, er alle bygninger tapt i tidligere omdrev.

	Bolighus/våningshus	Driftsbygninger i tunet	Mindre uthus i/nær tunet	Kautokeino samlet
Tapt 1. omd	100 %	67 %	35 %	43 %
Tapt 2. omd	0 %	100 %	10 %	13 %
Tapt 3. omd	0 %	0 %	5 %	5 %
Antall bygn 3. omd	0	0	20	20
Andel av Kautokeino samlet	0 %	0 %	100 %	100 %

Figur 12: Tapte bygninger fordelt på bygningstype.

3.1.4 Tapsårsaker

Følgende tapsårsaker blir registrert i felt: *forfall/opprydding, falt i ruin, riving, offentlig vedtak/planvedtak, flytting, brent/naturkatastrofe, ukjent.*

Tapsårsaken for den ene bygningen som er registrert som tapt i 3. omdrev i Kautokeino er *flytting*. Dette stabburet er flyttet fra Mieronjævre krets og gjenoppført i Kautokeino krets. Bygninger som blir flyttet til et annet sted, for eksempel utenfor det opprinnelige tunet, blir registrert som tapt.

	Ukjent	Riving	Falt i ruin	Brent/naturkatastrofe	Flytting	Forfall/ opprydding
Tapt 1. omd	18 %	0 %	6 %	0 %	58 %	18 %
Tapt 2. omd	0 %	0 %	33 %	0 %	0 %	67 %
Tapt 3. omd	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %

2011004030: Den ene bygningen som i 2010 er registrert som tapt er flyttet fra Mieronjævre til et boligområde i Kautokeino.

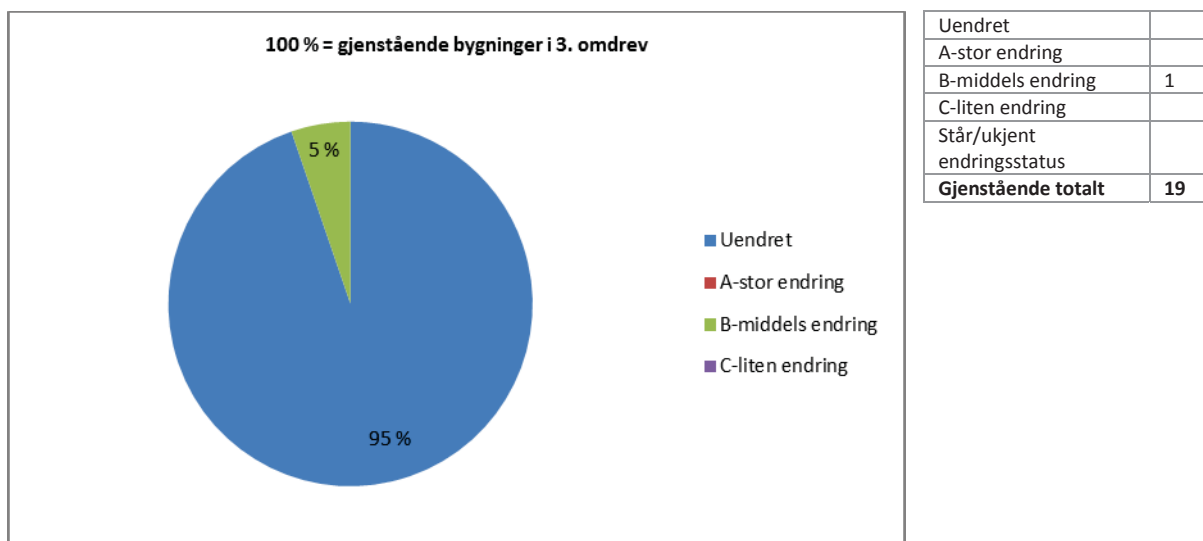
3.2 Endringer av gjenstående bygninger

I dette kapitlet gjøres det rede for endringer på de gjenstående bygningene i Kautokeino kommune i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 5.

Av grunnlagsmaterialet på 20 bygninger i 3. omdrev, er 19 gjenstående, slik det er gjort rede for i kapittel 3.1.1.

3.2.1 Endringer – samlet

Det er kun en av de gjenstående bygningene i Kautokeino som er endret i 3. omdrev, og dette er den samme bygningen som var endret i 2. omdrev. Endringsgraden er *B-middels endring*. Den ene endrete bygningen tilsvarer en andel på 5 % av de gjenstående bygningene.

Uendret	
A-stor endring	
B-middels endring	1
C-liten endring	
Står/ukjent endringsstatus	
Gjenstående totalt	19

Figur 14: Prosentvis fordeling av endringsgrad, samt uendrete bygninger.

3.2.2 Endring – bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

Den ene bygningen i Kautokeino som er endret er et stabbur og tilhører bygningskategorien *mindre uthus i/nær tunet*. Alle de gjenstående bygningene i Kautokeino tilhører denne kategorien.

20110007002: Av de gjenstående bygningene i Kautokeino er det kun denne i Máze som er registrert som endret. Stabburet hadde tidligere et tilbygg som er revet.

3.3 Tilstand

I dette kapitlet gjøres det rede for tilstanden for de gjenstående bygningene i Kautokeino kommune i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 6.

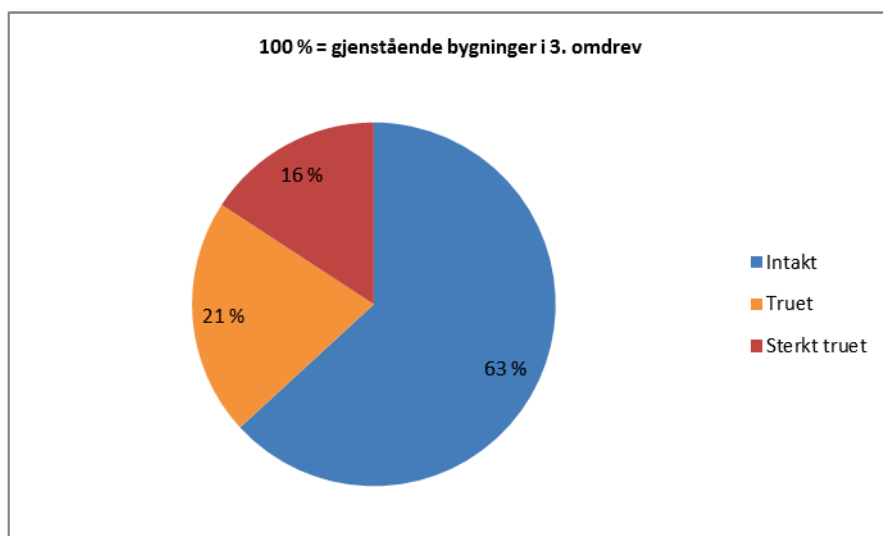
Av grunnlagsmaterialet på 20 bygninger i 3. omdrev, er 19 bygninger gjenstående, slik det er gjort rede for i kapittel 3.1.1.

3.3.1 Tilstand – samlet

Andelen sterkt truete bygninger er lavere i 3. omdrev enn i 2. omdrev. Det er nå 3 bygninger som er sterkt truet, noe som tilsvarer 16 % av de gjenstående bygningene. I tillegg er 21 % registrert som truet. I 2. omdrev var 25 % sterkt truet.

Av de 5 bygningene som var sterkt truet i 2. omdrev, er det i 3. omdrev en som er tapt, en er registrert som *truet*, og en er registrert som intakt. I tillegg til de to bygningene som har blitt registrert som sterkt truet både i 2. og 3. omdrev, er det nå ytterligere en bygning som har forfalt til *sterkt truet*.

		Sterkt truet	Intakt
1. omd		13 %	87 %
2. omd		25 %	75 %
	Står/status ukjent	Sterkt truet	Truet
3. omd	0 %	16 %	21 %
			Intakt
			63 %

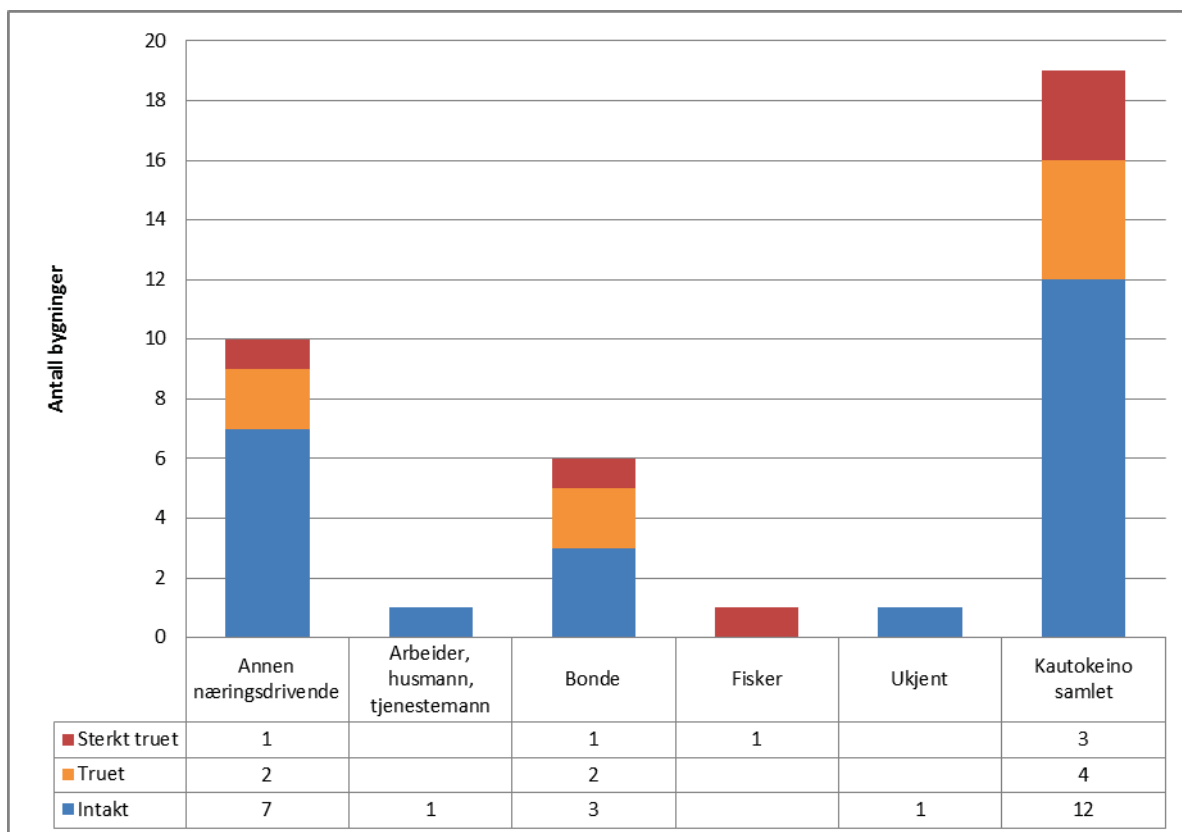
Intakt	12
Truet	4
Sterkt truet	3
Står/status ukjent	0
Gjenstående totalt	19

Figur 16: Prosentvis andel sterkt truete, truete og intakte bygninger.

3.3.2 Tilstand – sosial miljøsammenheng

I hver av de tre kategoriene *annen næringsdrivende*, *bonde* og *fisker* er det én sterkt truet bygning. I kategorien *fisker* dreier det seg om den eneste gjenstående.

	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Fisker	Ukjent	Totalsum
Sterkt truet 2. omd	27 %	0 %	33 %	0 %	0 %	25 %
Sterkt truet 3. omd	10 %	0 %	17 %	100 %	0 %	16 %
Truet 3. omd	20 %	0 %	33 %	0 %	0 %	21 %
Antall gjenstående	10	1	6	1	1	19
Andel av gjenstående Kautokeino samlet	53 %	5 %	32 %	5 %	5 %	100 %

Figur 17: Bygningstilstand fordelt på sosial miljøsammenheng.

20110004009: Taket på dette stabburet i Mieronjævre var i dårlig forfatning i 2005. Foto: Kulturminnekompaniet 2005.

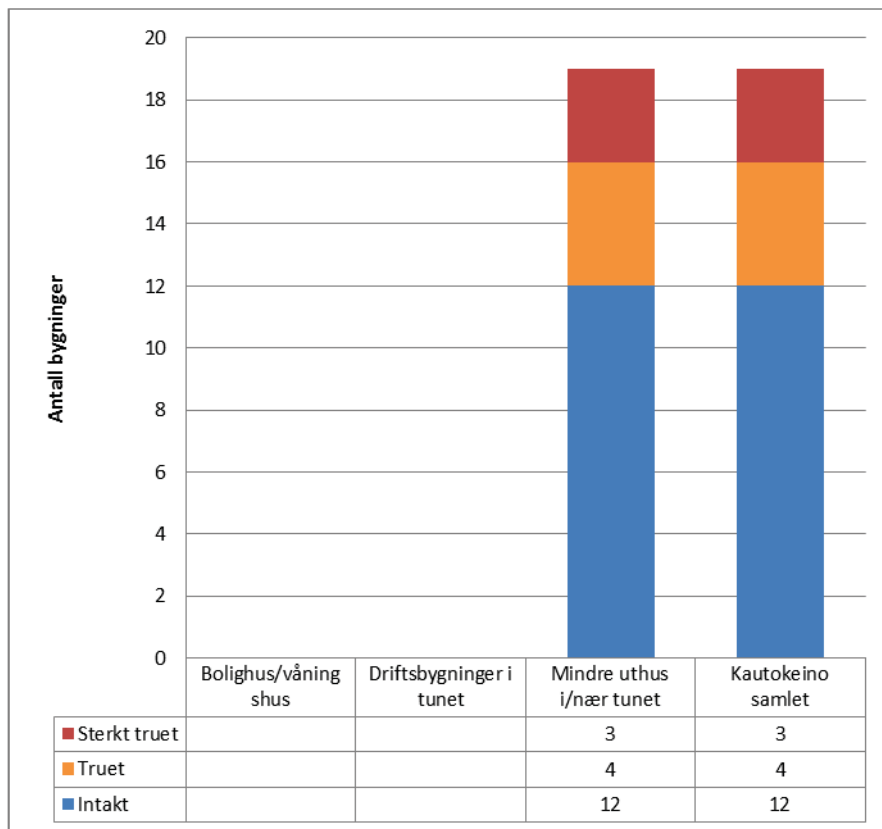
20110004009: I 2010 var tilstanden forverret og bygningen er nå sterkt truet. I Kautokeino er dette den eneste av de gjenstående bygningene i undersøkelsen som har inngått i en sosial miljøsammenheng der fiske var hovednæringsvei.

3.3.3 Tilstand – bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

Alle de gjenstående bygningene i Kautokeino er stabbur, som inngår i bygningskategorien *mindre uthus i/nær tunet*. Andelen sterkt truede er lavere enn i 2. omdrev.

	Bolighus/ våningshus	Driftsbygninger i tunet	Mindre uthus i/nær tunet	Kautokeino samlet
Sterkt truet 1. omd	0 %	100 %	10 %	13 %
Sterkt truet 2. omd	0 %	0 %	28 %	25 %
Sterkt truet 3. omd	0 %	0 %	16 %	16 %
Truet 3. omd	0 %	0 %	21 %	21 %
Antall gjenstående	0	0	19	19
Andel av gjenstående Kautokeino samlet	0 %	0 %	100 %	100 %

Figur 18: Bygningstilstand fordelt på bygningstyper.

20110004026: Dette stabburet i Mieronjærve var registrert som truet i 2005. Foto: Kulturminnekompaniet 2005.

20110004026: I 2010 var forfallet kommet lenger, og bygningen er nå registrert som sterkt truet.

4 Geografiske variasjoner

I dette kapitlet gjøres det rede for geografiske variasjoner av tap, endring og tilstand for bygningene i undersøkelsesgrunnet for Kautokeino kommune i 3. omdrev. Se tabell i vedlegg 2 for detaljert resultatoversikt for alle registreringskretsene.

De geografiske kategoriene som er analysert i Kautokeino tilsvarer de seks registreringskretsene som inngår i undersøkelsen: *Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre* og *Soattefielbma*.

Krets navn	Krets nr
Kautokeino	001
Galanito	002
Mieronjævre	004
Soattefielbma	005
Lappoluobbal	006
Máze	007

Oversikt over registreringskretsene i Kautokeino.

20110005001: De fleste av bygningene i undersøkelsen ligger i Mieronjævre. Den eneste av bygningene som ligger i Soattefielbma er det dette stabburet.

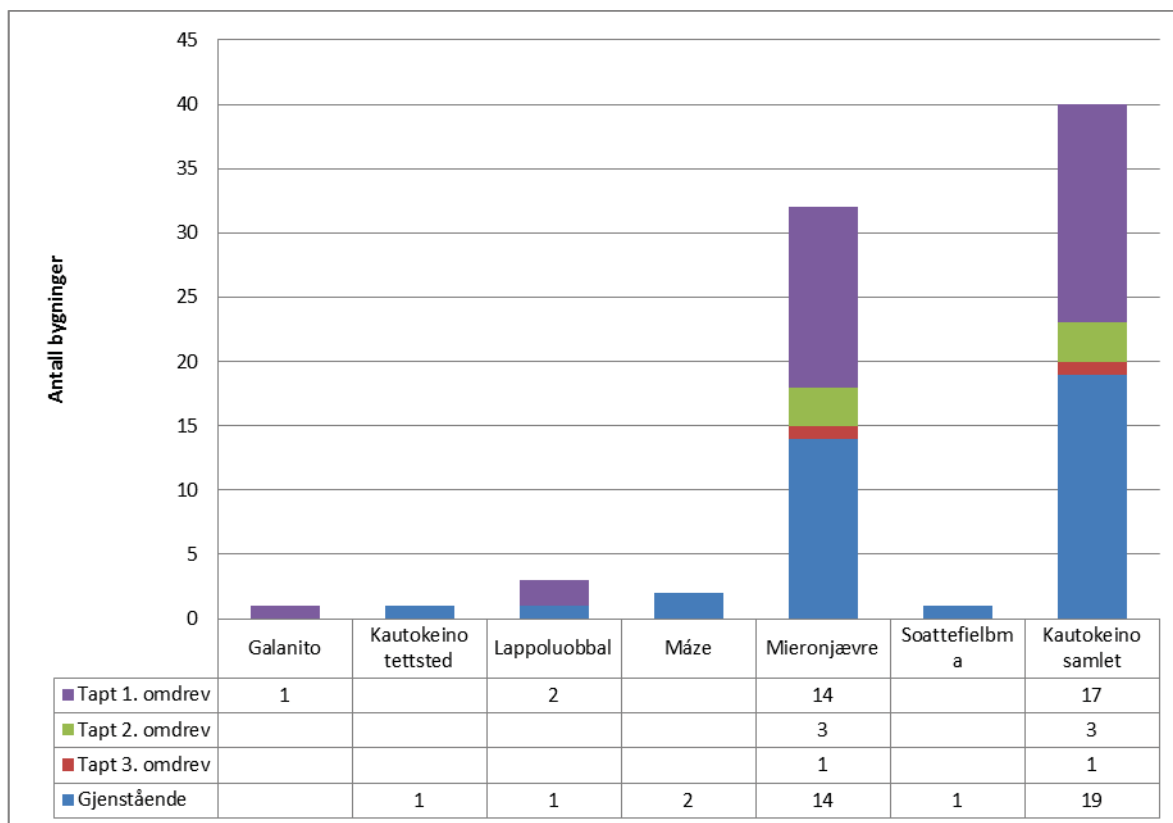
4.1 Tap og geografiske variasjoner

I dette kapittelet gjøres det rede for geografiske variasjoner for tapte bygninger i Kautokeino.

4.1.1 Tap – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma

Av undersøkelsesgrunnlaget på 20 bygninger i Kautokeino kommune i 3. omdrev, er det en bygning som er tapt, et stabbur i Mieronjævre. Ettersom bygningen er flyttet til et annet sted utenfor det opprinnelige tunet, til Kautokeino krets, er den registrert som tapt.

	Galanito	Kautokeino	Lappoluobbal	Máze	Mieronjævre	Soattefielbma	Kautokeino Samlet
Tapt 1. omd	100 %	0 %	67 %	0 %	44 %	0 %	43 %
Tapt 2. omd	0 %	0 %	0 %	0 %	17 %	0 %	13 %
Tapt 3. omd	0 %	0 %	0 %	0 %	7 %	0 %	5 %
Antall bygn 3. omd	0	1	1	2	15	1	20
Andel av Kautokeino samlet	0 %	5 %	5 %	10 %	75 %	5 %	100 %

Figur 19: Tapte bygninger fordelt på registreringskretser.

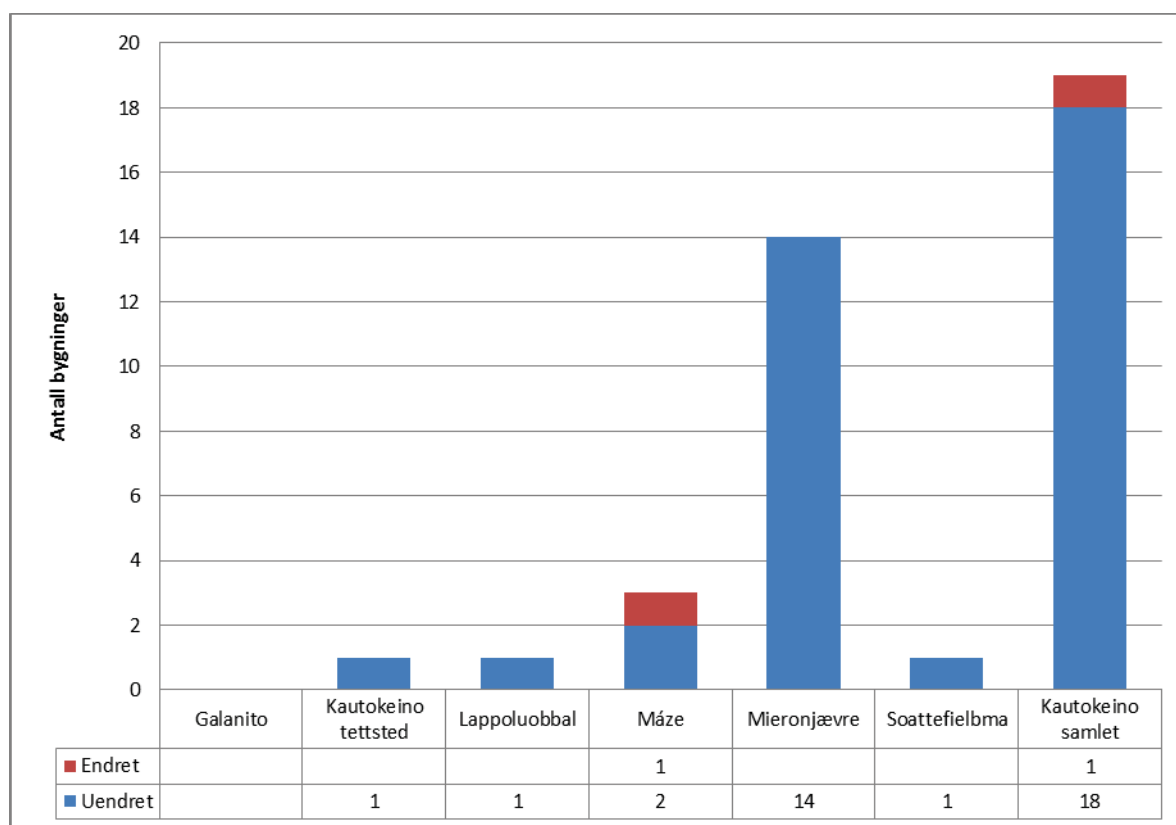
4.2 Endringer og geografiske variasjoner

I dette kapittelet gjøres det rede for geografiske variasjoner når det gjelder endring av de gjenstående bygningene Kautokeino.

4.2.1 Endring – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma

I 3. omdrev er det én bygning i Kautokeino som er endret, et stabbur i Máze. Det er den samme bygningen som er registrert som endret i 2. omdrev. Den ene bygningen tilsvarer 5 % av de gjenstående.

	Galanito	Kautokeino	Lappoluobbal	Máze	Mieronjævre	Soattefielbma	Kautokeino Samlet
Endringer 1. omd	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Endringer 2. omd	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	5 %
Endringer 3. omd	0 %	0 %	0 %	50 %	0 %	0 %	5 %
Antall gjenstående	0	1	1	2	14	1	19
Andel av gjenstående Kautokeino samlet	0 %	5 %	5 %	11 %	74 %	5 %	100 %

Figur 21: Endrete og uendrete bygninger fordelt på registreringskretser.

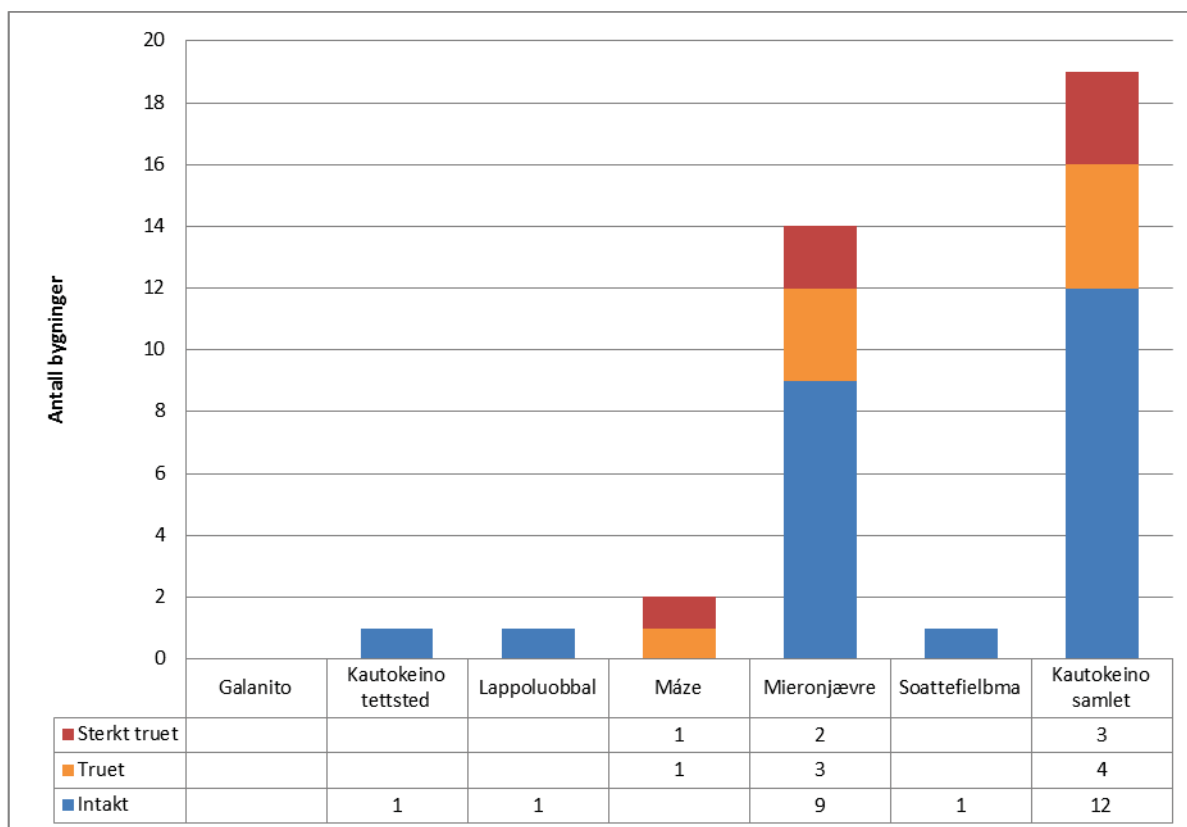
4.3 Tilstand og geografiske variasjoner

I dette kapittelet gjøres det rede for geografiske variasjoner i tilstanden for de gjenstående bygningene i Kautokeino.

4.3.1 Tilstand – kretser: Galanito, Kautokeino, Lappoluobbal, Máze, Mieronjævre og Soattefielbma

Bygningene med dårlig tilstand i Kautokeino i 3. omdrev ligger i Máze og Mieronjævre. I Máze er det en bygning som *sterkt truet* og en som er registrert som *truet*. I Mieronjævre, hvor flesteparten av bygningene i undersøkelsesgrunnet ligger, er to bygninger *sterkt truet* og tre er registrert som *truet*.

	Galanito	Kautokeino	Lappoluobbal	Máze	Mieronjævre	Soattefielbma	Kautokeino Samlet
Sterkt truet 2. omd	0 %	0 %	0 %	50 %	27 %	0 %	25 %
Sterkt truet 3. omd	0 %	0 %	0 %	50 %	14 %	0 %	16 %
Truet 3. omd	0 %	0 %	0 %	50 %	21 %	0 %	21 %
Antall gjenstående	0	1	1	2	14	1	19
Andel av gjenstående Kautokeino samlet	0 %	5 %	5 %	11 %	74 %	5 %	100 %

Figur 23: Bygningstilstand fordelt på registreringskretser.

5 Utvikling og tendenser

5.1 Utviklingen i kommunen

I 2000 var folketallet i Kautokeino 3068 og i 2005 var det 2997, en tilbakegang på 2 %.⁷ I løpet av 2010 har folketallet sunket ytterligere til 2935. 46 % av befolkningen bor i de to tettstedene i kommunen, Maze og kommunesenteret Kautokeino. De fleste av de gjenstående SEFRAK-registrerte bygningene i undersøkelsesgrunnlaget ligger i spredtbygde strøk.

Reindrift er den viktigste næringen i kommunen, og reindrift og annen utmarksnæring er sentral for den samiske kulturen i Kautokeino. I handlingsprogrammet for Kautokeino kommune heter det at “Kautokeino skal være et moderne vekstsenter for samisk kultur” og at “Kautokeino kommune skal, som den største reindriftskommunen i landet, arbeide for at reindriftnæringen har gode rammevilkår, og arbeide for økt verdiskaping i primærleddet i reindriftnæringen.” Det er videre et uttalt mål at museets samlinger og uteanlegg skal gjøres bedre tilgjengelig for bygdas innbyggere og at uteanleggene ved museet skal sikres og utbedres.⁸

2011004003: Burekke i Mieronjævre. Den midterste bygningen er med i undersøkelsen.

⁷ www.kautokeino.kommune.no. Lest 21.6.2011.

⁸ Handlingsprogram 2003-2006. Kautokeino kommune 5.12.2002. Sak 38/02.

5.2 Tendenser i trusselbildet

I 1. omdrev var forfall og flytting de viktigste årsakene til tap av SEFRAK-registrerte bygninger i Kautokeino. Den største andelen var flyttet, i tråd med den sterke tradisjonen for å flytte bygninger, særlig stabbur, i samisk kultur.⁹

I 2. omdrev var det bygninger på fraflyttete og veiløse bruk ved Kautokeinoelva som var tapt. Ett tapt stabbur skulle flyttes til eiers bosted, men var blitt for dårlig til å settes opp igjen. Et tapt sommerfjøs, som sto på andre siden av elva i forhold til gårdsbruket, var allerede ved 1. omdrev i kritisk dårlig stand.¹⁰

Flytting er også tapsårsaken for den ene bygningen som er registrert som tapt i 3. omdrev. Dette stabburet var sterkt truet i 2. omdrev, men er nå gjenoppført i Kautokeino tettsted. Når det gjelder bygningstilstanden for de gjenstående bygningene, er det færre som er sterkt truet i 3. omdrev enn i 2. omdrev. Mens det var fem sterkt truede bygninger i 2. omdrev, er antallet nå tre. I tillegg er fire registrert som truet, hvorav den ene er den samme som er registrert med B-middels endring. De øvrige er registret som uendret.

20110006005: I henhold til kulturminnelovens § 4 er alle faste, samiske kulturminner som er eldre enn 100 år automatisk fredet. Bygningen til venstre, som ligger i Lappoluobbal, er datert til slutten av 1800-tallet.

⁹ Broe, Unni og Solrun Skogstad 2004: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Kautokeino kommune. Finnmark fylke 2000. Riksantikvaren.

¹⁰ Broe, Unni og Solrun Skogstad 2009: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Kautokeino kommune. Finnmark fylke 2005. Riksantikvaren.

6 Samlet resultatoversikt MOV 2010

I dette kapittelet gjøres det rede for det samlede resultatet av kontrollregistreringen i 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal kommune.

Det samlede antall bygninger i undersøkelsesgrunnlaget i 3. omdrev var 2382. Ved 2. omdrev var det samlede antall bygninger 2480 og ved 1. omdrev 2898. Gjenstående bygninger i 3. omdrev er totalt 2281.

6.1 Kvantitative forandringer

Til sammen er 101 bygninger tapt i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal kommune i 3. omdrev. Det tilsvarer en tapsandel på 4 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev og et årlig tap på 0,8 %. Til sammenligning var tapsandelen på 4 % i 2. omdrev og 14 % i 1. omdrev.

124 bygninger er sterkt truet. Dette tilsvarer 5 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev. Til sammenligning var det 11 % sterkt truede bygninger i 2. omdrev. I 3. omdrev er i tillegg 272 bygninger registrert som truet. Dette tilsvarer 12 %.

100 bygninger er sterkt endret (endringstype A). Dette tilsvarer 4 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev. 245 bygninger er middels endret (endringstype B). Dette tilsvarer 11 %. Flesteparten av de endrete bygningene, nærmere bestemt 496, er registrert med minste endringsgrad (endringstype C), noe som tilsvarer 22 %. Av de sterkt endrete bygningene (endringstype A), er det 34 hvor deler av huset er revet. Av de middels endrete bygningene (endringstype B), er det 16 som er tilbakeført til eldre uttrykk og 1 bygning som er dokumentert stilhistorisk tilbakeført.

Til sammen er 324 bygninger tapt, sterkt truet og sterkt endret (endringstype A) i 3. omdrev. (En av bygningene er både sterkt endret og sterkt truet.) Dette utgjør 14 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev.

1044 bygninger er uendret og ikke truet. Dette tilsvarer 54 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev.

Kommunevise variasjoner

Gjerstad og Kautokeino har høyest tapsandel i 3. omdrev, med 5 %, mens Fræna og Nord-Aurdal har 4 % tap. I Fræna og Gjerstad er tapsprosenten høyere i 3. omdrev enn den var i 2. omdrev, mens Kautokeino og Nord-Aurdal har lavere tapsprosent i 3. omdrev.

Som i 1. og 2. omdrev, er det også i 3. omdrev Fræna som har størst andel av endrete bygninger. Det er særlig C-liten endring som gir utslaget her, men også når det gjelder B-middels endring ligger andelen langt over de andre kommunene. C-liten endring er også den klart vanligste endringstypen i Nord-Aurdal og Gjerstad.

Når det gjelder sterkt truede bygninger, er det Kautokeino som har den største andelen, med 16 %. Det dreier seg om 3 bygninger, og med bare 19 gjenstående, blir utslaget stort. Andelen sterkt truede bygninger er også høyere i Nord-Aurdal enn i Fræna og Gjerstad, med 7 % mot henholdsvis 5 % og 3 %.

Kautokeino har den største andelen av bygninger som er uendret og ikke sterkt truet. De 19 gjenstående bygningene her er meget enkle buer. Fræna er den av de fire kommunene med færrest gjenstående bygninger som er uendret og intakt.

Samlet resultatoversikt MOV 2010

Kommune	Under-søkt 1. omd	Tapt 1. omd		Under-søkt 2. omd	Tapt 2. omd		Under-søkt 3. omd	Tapt 3. omd		Snitt tap pr år 3. omd		Gjenstående 3. omd
		Antall	%		Antall	%		Antall	%	Antall	%	
Fræna	920	195	21 %	725	22	3 %	703	26	4 %	5,2	0,8 %	677
Gjerstad	588	33	6 %	555	11	2 %	544	28	5 %	5,6	1 %	516
Kautokeino	40	17	43 %	23	3	13 %	20	1	5 %	0,2	1 %	19
Nord-Aurdal	1350	173	13 %	1177	63	5 %	1115*	46**	4 %	9,2	0,8 %	1069
Samlet	2898	418	14 %	2480	99	4 %	2382	101	4 %	20,2	0,8 %	2281

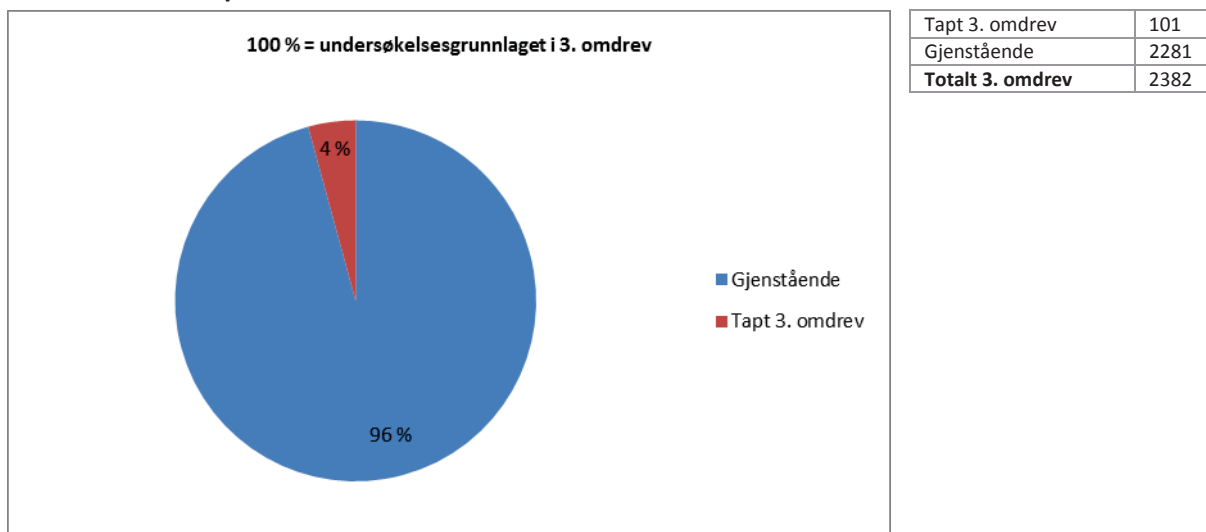
*En bygning gjenoppstått
 **Seks bygninger registrert som tapt pga. manglende kartfesting

Samlet resultat for tap i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 1., 2. og 3. omdrev.

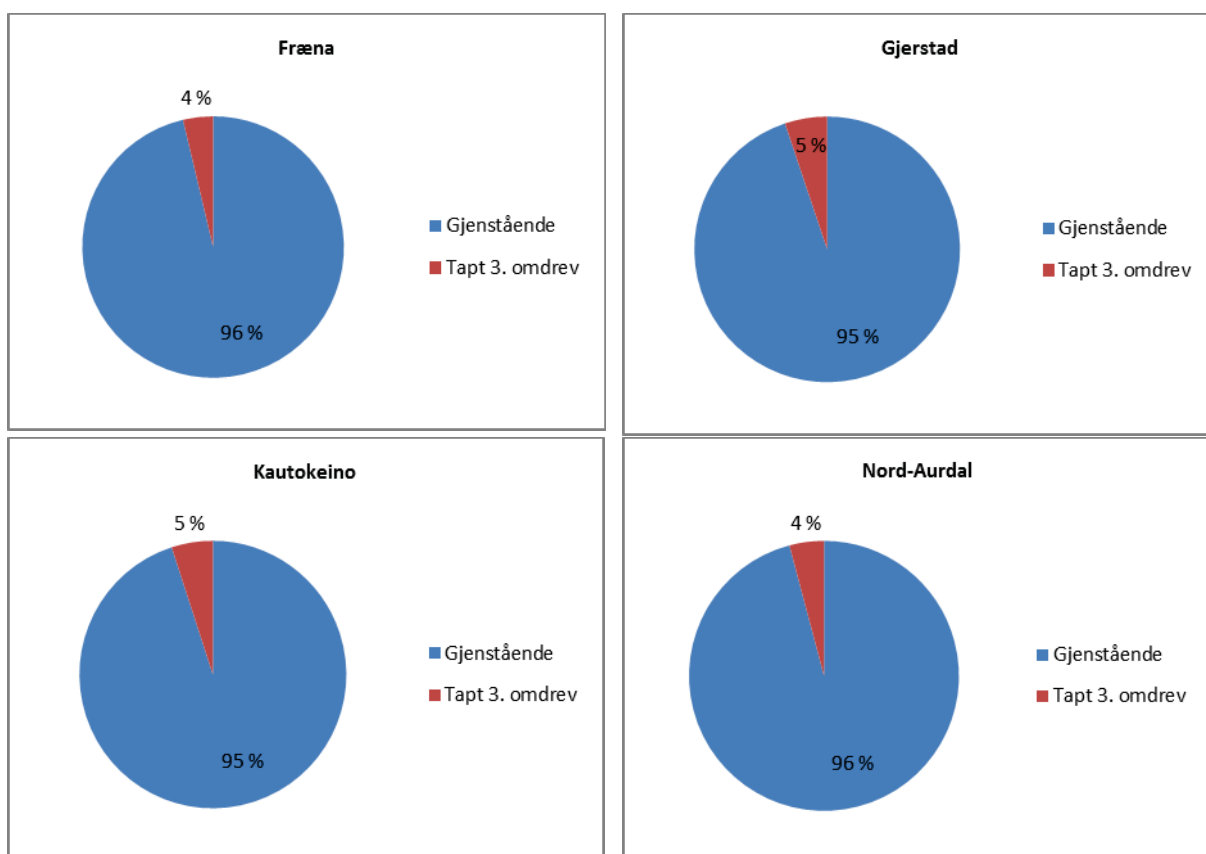
Kommune	Gjenstående 3. omd	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står	Sterkt truet			Truet	
		Antall	%	Antall	%	Antall	%		Antall	Antall	%	Antall	%
Fræna	677	44	6 %	118	17 %	217	32 %	7	31	5 %	49	7 %	
Gjerstad	516	29	6 %	56	11 %	99	19 %	2	13	3 %	25	5 %	
Kautokeino	19	0	0 %	1	5 %	0	0 %	0	3	16 %	4	21 %	
Nord-Aurdal	1069	27	3 %	71	7 %	179	17 %	8	77	7 %	194	18 %	
Samlet	2281	100	4 %	245	11 %	496	22 %	17	124	5 %	272	12 %	

Samlet resultat for tilstand og endringer i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev.

Samlet resultat tap

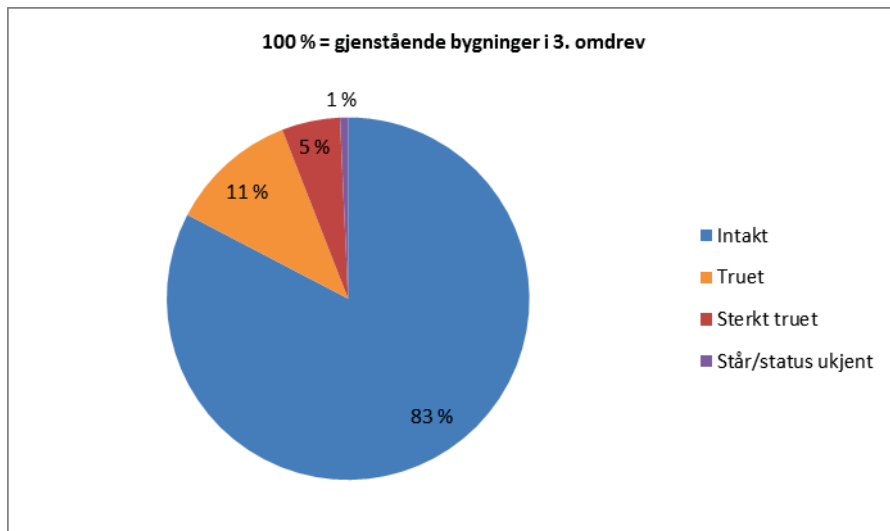

Figur 25: Samlet resultat i 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Tapte og gjenstående bygninger.

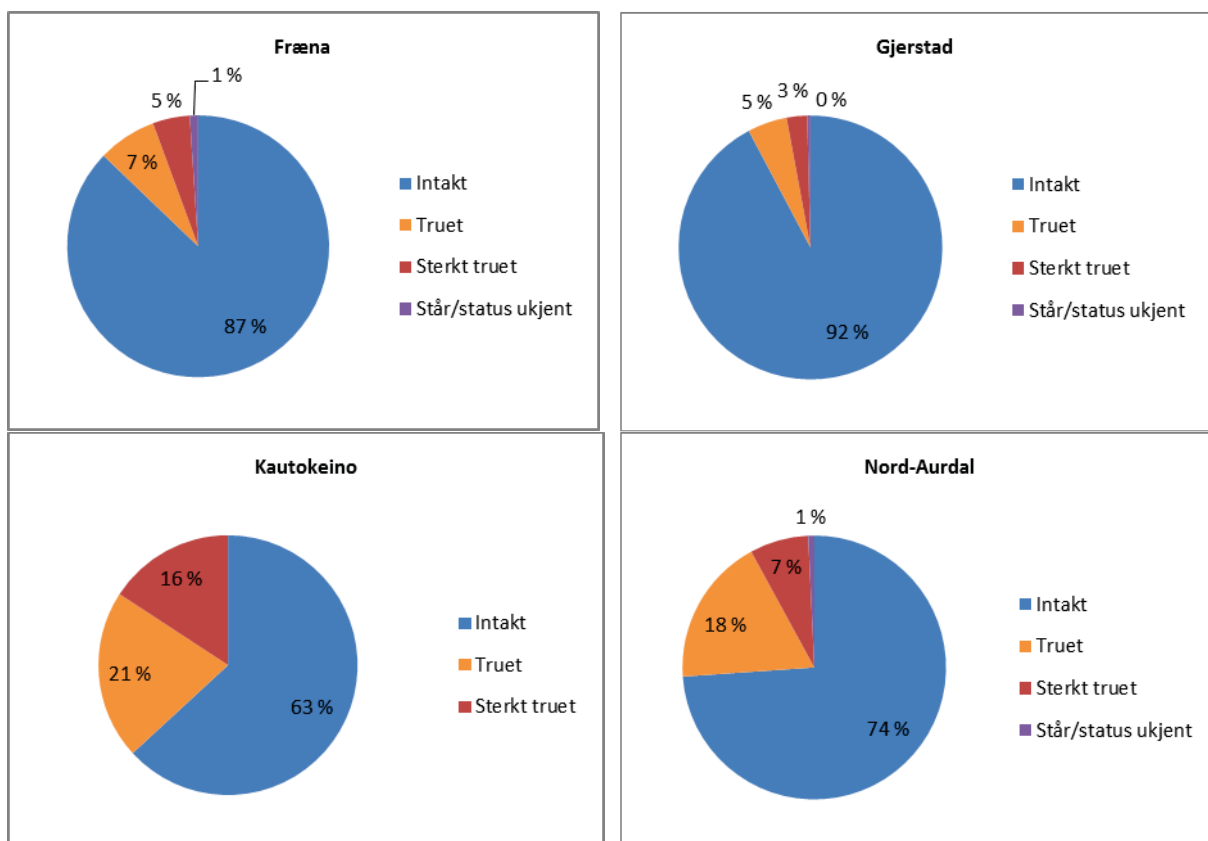
Figur 26: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Tapte og gjenstående bygninger.

Samlet resultat tilstand

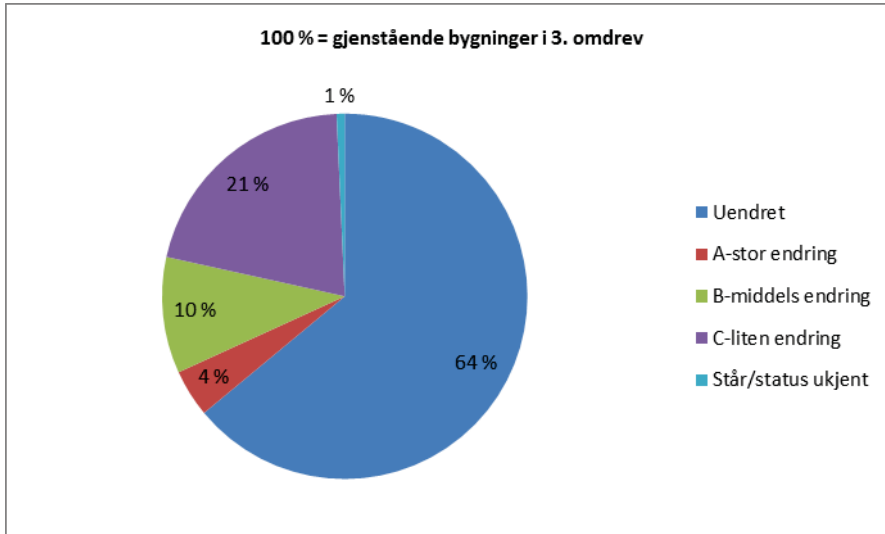
Intakt	1969
Truet	272
Sterkt truet	124
Står/status ukjent	17
Totalt 3. omdrev	2382

Figur 27: Samlet resultat i 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Truete, sterkt truete og intakte bygninger.

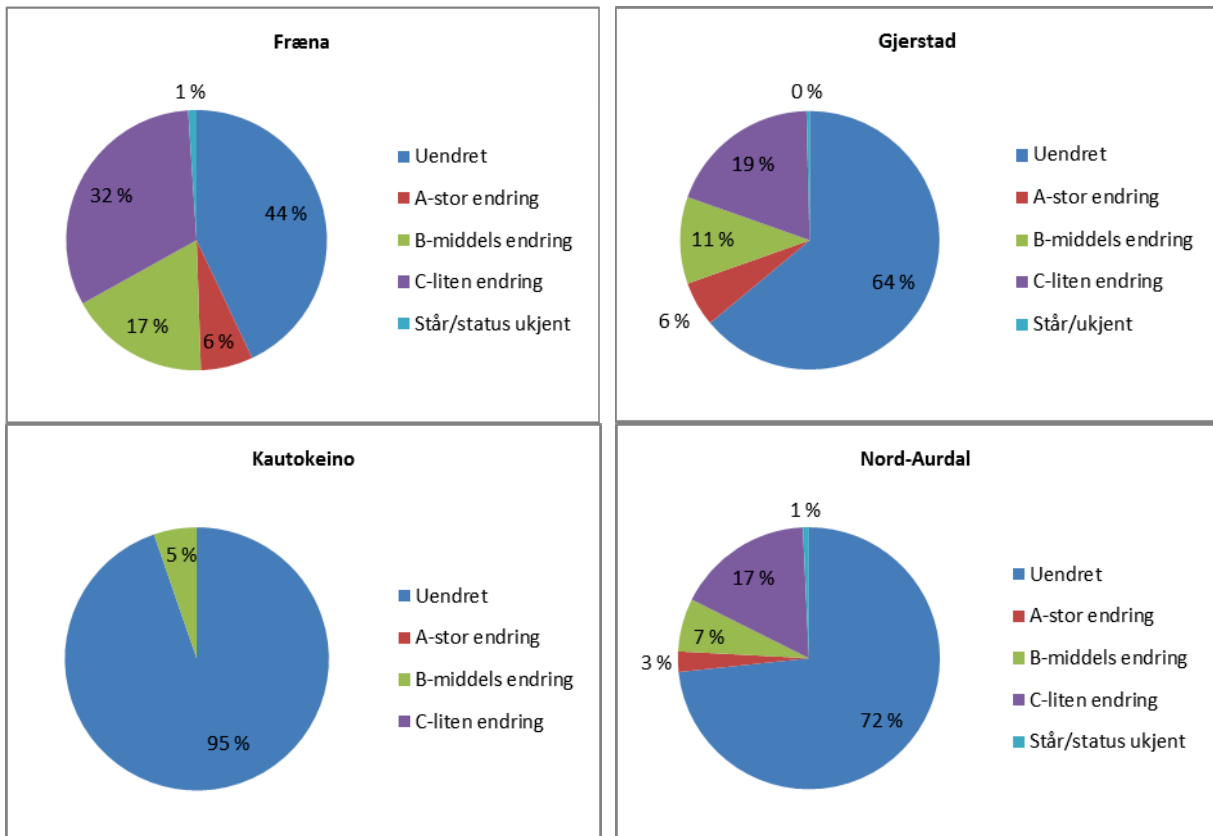
Figur 28: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Truete, sterkt truete og intakte bygninger.

Samlet resultat endring

Uendret	1524
A-stor endring	100
B-middels endring	245
C-liten endring	496
Står/status ukjent	17
Totalt 3. omdrev	2382

Figur 29: Samlet resultat 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Endrete og uendrete bygninger.

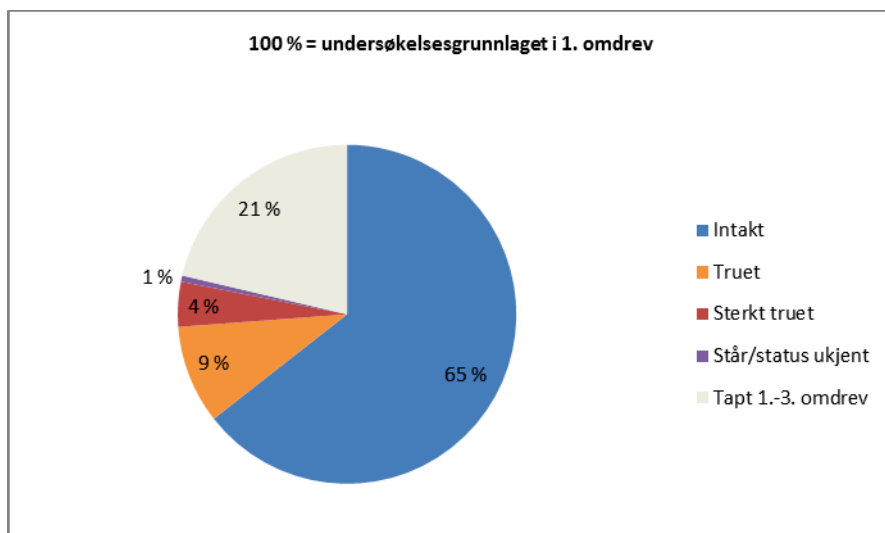

Figur 30: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Endrete og uendrete bygninger.

Samlet resultat akkumulert

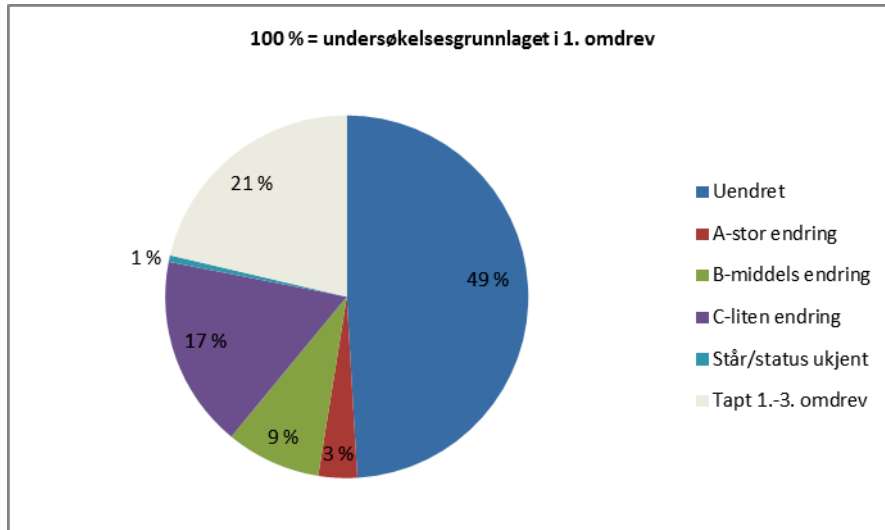
Med utgangspunkt i alle bygningene som inngikk i undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev (år 2000), er akkumulert andel tapte bygninger i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal kommune etter 3. omdrev på 21 %, mot 17 % i 2005 og 14 % i 2000.

Akkumulert andel bygninger som er tapt, sterkt truet og sterkt endret (endringstype A) etter 3. omdrev er 29 %, mot 28 % i 2. omdrev og 24 % i 1. omdrev. Tar man også med bygningene som er registrert som truet, blir andelen på 38 %.

Tapt 1. omdrev	418
Tapt 2. omdrev	99
Tapt 3. omdrev	101
Truet	272
Sterkt truet	124
Står/status ukjent	17
Øvrige gjenstående	1867
Totalt 1. omdrev	2898

Figur 31: Akkumulert tapte, sterkt truede, truede og øvrige gjenstående bygninger. Samlet resultat for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.

Tapt 1. omdrev	418
Tapt 2. omdrev	99
Tapt 3. omdrev	101
A-stor endring	100
B-middels endring	245
C-liten endring	496
Står/status ukjent	17
Øvrige gjenstående	1422
Totalt 1. omdrev	2898

Figur 32: Akkumulert tapte, endrete og øvrige gjenstående bygninger. Samlet resultat for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.

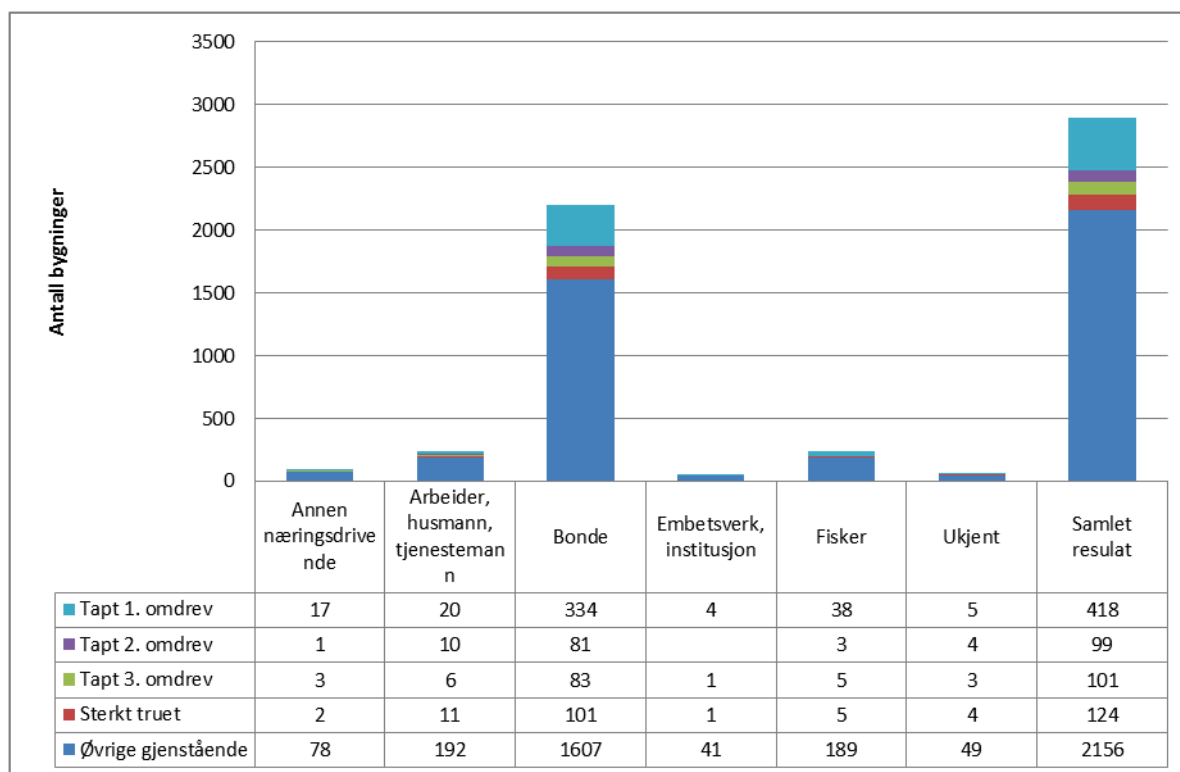
6.2 Kvalitative forandringer

6.2.1 Bestandsutviklingen i forhold til sosial miljøsammenheng

Av kategoriene for sosial miljøsammenheng, er det *bonde* og *ukjent* som har høyest tapsandel i 3. omdrev, med 5 %. 75 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget i 3. omdrev tilhører kategorien *bonde*. Tapsandelen i denne kategorien er høyere enn i 2. omdrev, da den var på 4 %. Også kategorien *fisker* har høyere tapsandel i 3. omdrev, med 3 %, mot 1 % i 2. omdrev. Kategoriene *annen næringsdrivende* og *arbeider, husmann, tjenestemann* har derimot lavere tapsandel, med henholdsvis 4 % og 3 % i 3. omdrev, mot 5 % i 2. omdrev.

Samlet andel sterkt truete bygninger i 3. omdrev er 5 %, mot 11 % i 2. omdrev. I tillegg er 12 % registrert som truet. I den største kategorien, *bonde*, er 6 % av bygningene sterkt truet. Kategorien *arbeider, husmann, tjenestemann* har 5 % sterkt truete, *annen næringsdrivende* 3 % og *embetsverk, institusjon* 2 % sterkt truete bygninger. Kategorien *ukjent*, som har 8 % sterkt truete bygninger i 3. omdrev, utgjør kun 2 % av det samlede antall gjenstående bygninger.

	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Embetsverk, institusjon	Fisker	Ukjent	Samlet
Tapt 1. omd	17 %	8 %	15 %	9 %	16 %	8 %	14 %
Tapt 2. omd	5 %	5 %	4 %	2 %	1 %	7 %	4 %
Tapt 3. omd	4 %	3 %	5 %	2 %	3 %	5 %	4 %
Antall bygn 3. omd	83	209	1792	43	199	56	2382
Andel av undersøkelsesgrunnlaget	3 %	9 %	75 %	2 %	8 %	2 %	100 %
Antall gjenstående	80	203	1709	42	194	53	2281
Sterkt truet 3. omd	3 %	5 %	6 %	2 %	3 %	8 %	5 %

Figur 33: Samlet resultat. Bestandsutvikling for ulike sosiale miljøsammenhenger i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal, med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.

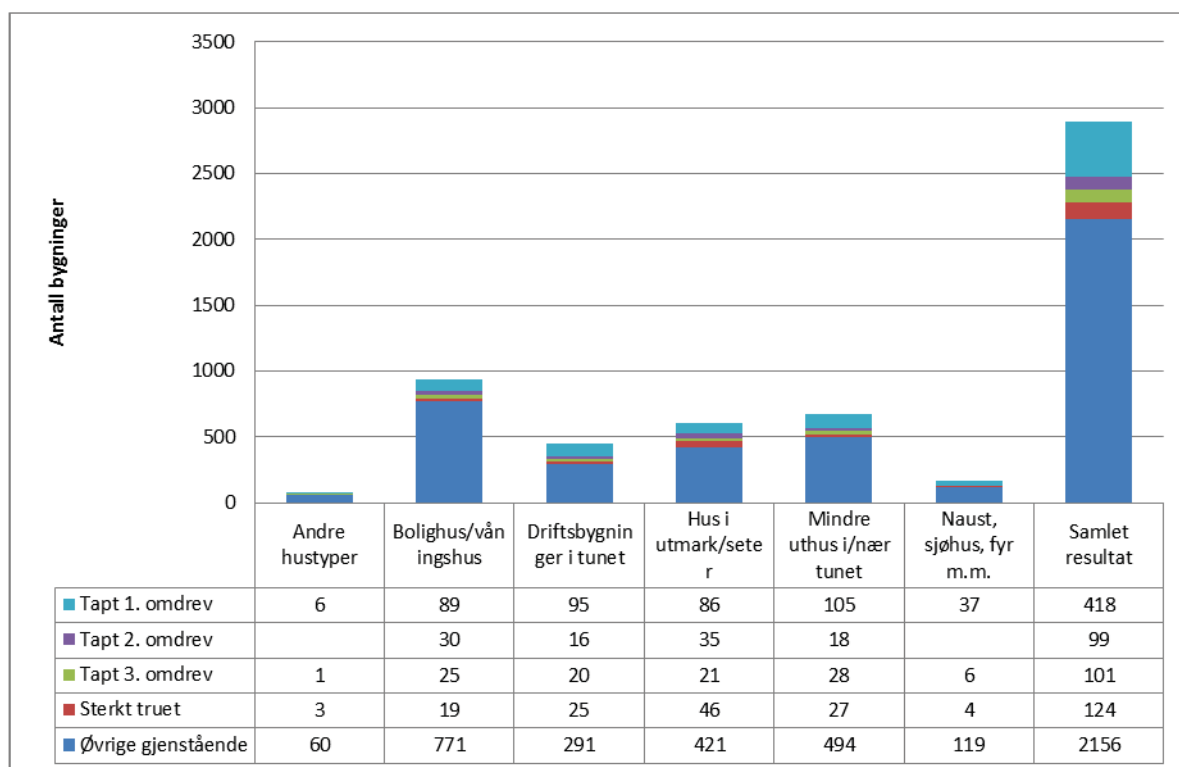
6.2.2 Bestandsutviklingen i forhold til bygningstyper

3 % av bygningene i kategorien *bolighus/våningshus* er tapt i 3. omdrev. Andelen er lavere enn i 2. omdrev, da den var på 4 %. Dette er den største av bygningskategoriene, med 34 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget. *Mindre uthus i/nær tunet* er den nest største bygningsgruppen, med 23 % av undersøkelsesgrunnlaget. Her har tapsandelen økt fra 3 % i 2. omdrev til 5 % i 3. omdrev. I kategorien *hus i utmark/seter* er 4 % tapt i 3. omdrev. Tapsandelen er lavere enn i 2. omdrev, da den var på 7 %. 21 % av undersøkelsesgrunnlaget tilhører denne kategorien.

Kategorien *driftsbygninger i tunet* har høyest tapsandel i 3. omdrev, med 6 %, mot 5 % i 2. omdrev. Også kategoriene *mindre uthus i/nær tunet* og *naust, sjøhus, fyr* har høyere tap enn i 2. omdrev. For *naust, sjøhus, fyr* har tapsandelen økt fra 0 % i 2. omdrev til 5 % i 3. omdrev. Dette er en liten bygningskategori, med bare 5 % av undersøkelsesgrunnlaget.

Samlet andel sterkt truete bygninger i 3. omdrev er 5 %, mot 11 % i 2. omdrev. I tillegg er 12 % registrert som truet. Som i 2. omdrev er det *hus i utmark/seter* som er mest preget av forfall. 10 % av de gjenstående bygningene i denne kategorien er sterkt truete. Kategorien *driftsbygninger i tunet* har 8 % sterkt truete bygninger.

	Andre hustyper	Bolighus/våningshus	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark/seter	Mindre uthus i/nær tunet	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Samlet
Tapt 1. omd	0 %	3 %	3 %	3 %	4 %	1 %	14 %
Tapt 2. omd	0 %	4 %	5 %	7 %	3 %	0 %	4 %
Tapt 3. omd	2 %	3 %	6 %	4 %	5 %	5 %	4 %
Antall bygn 3. omd	64	815	336	489	549	129	2382
Andel av undersøkelsesgrunnlaget	3 %	34 %	14 %	21 %	23 %	5 %	100 %
Antall gjenstående	63	790	316	468	521	123	2281
Sterkt truet 3. omd	5 %	2 %	8 %	10 %	5 %	3 %	5 %

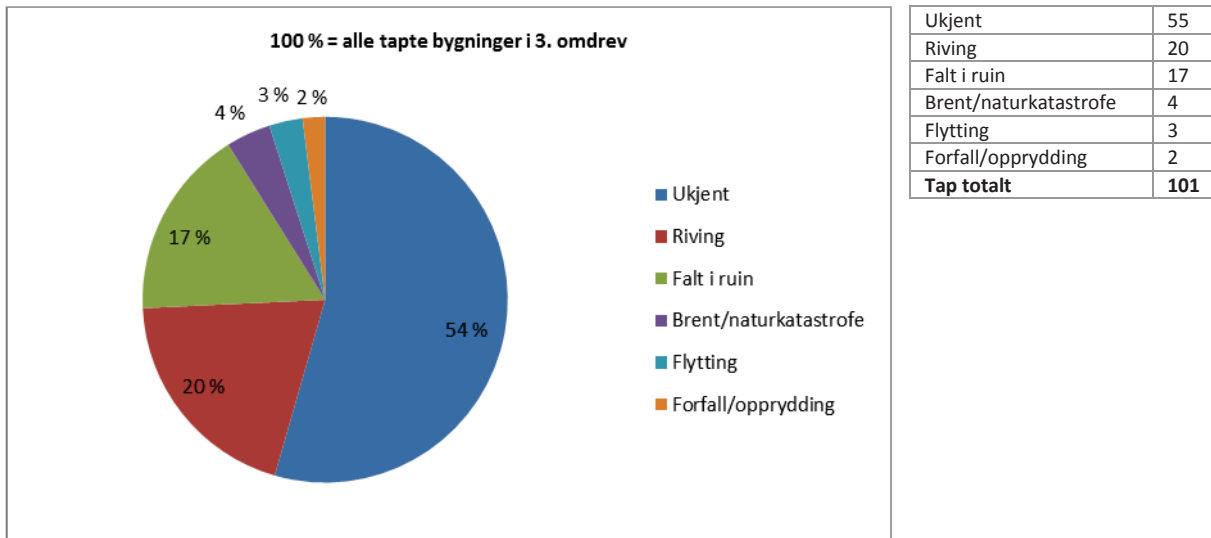

Figur 34: Samlet resultat. Bestandsutvikling for ulike bygningstyper i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal, med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.

6.2.3 Tapsårsaker

For 54 % av de tapte bygningene i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev er tapsårsaken ukjent. 20 % av de tapte bygningene i 3. omdrev er revet, 17 % har falt i ruin, 4 % er brent, 3 % er flyttet og 2 % av tapene skyldes forfall og opprydding.

	Ukjent	Riving	Falt i ruin	Brent/naturkatastrofe	Flytting	Forfall/opprydding
2. omd	12 %	10 %	37 %	2 %	1 %	38 %
3. omd	54 %	20 %	17 %	4 %	3 %	2 %

Figur 35: Samlet resultat for tapsårsaker i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev.

Figurliste

- Figur 1: Tapte og gjenstående bygninger i 3. omdrev.
- Figur 2: Sterkt truete, truete og intakte bygninger i 3. omdrev.
- Figur 3: Endrete og uendrete bygninger i 3. omdrev.
- Figur 4: Akkumulert andel tapte, truete og sterkt truete bygninger i forhold til undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.
- Figur 5: Akkumulert andel tapte og endrete bygninger i forhold til undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.
- Figur 6: Undersøkelsesgrunnlaget for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev, samt gruppene av objekter som er trukket ut av den opprinnelige mengden SEFRAK-registrerte objekter i Matrikkelen.
- Figur 7: Undersøkelsesgrunnlaget for Kautokeino i 3. omdrev, samt gruppene av objekter som er trukket ut av den opprinnelige mengden SEFRAK-registrerte objekter i Matrikkelen.
- Figur 8: Tapte og gjenstående bygninger i 3. omdrev.
- Figur 9: Akkumulert: Tapte og gjenstående bygninger med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.
- Figur 11: Tapte bygninger fordelt på sosial miljøsammenheng.
- Figur 12: Tapte bygninger fordelt på bygningstype.
- Figur 14: Prosentvis fordeling av endringsgrad, samt uendrete bygninger.
- Figur 16: Prosentvis andel sterkt truete, truete og intakte bygninger.
- Figur 17: Bygningstilstand fordelt på sosial miljøsammenheng.
- Figur 18: Bygningstilstand fordelt på bygningstyper.
- Figur 19: Tapte bygninger fordelt på registreringskretser.
- Figur 21: Endrete og uendrete bygninger fordelt på registreringskretser.
- Figur 23: Bygningstilstand fordelt på registreringskretser.
- Figur 25: Samlet resultat i 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Tapte og gjenstående bygninger.
- Figur 26: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Tapte og gjenstående bygninger.
- Figur 27: Samlet resultat i 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Truete, sterkt truete og intakte bygninger.
- Figur 28: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Truete, sterkt truete og intakte bygninger.
- Figur 29: Samlet resultat 3. omdrev for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal. Endrete og uendrete bygninger.
- Figur 30: Resultat 3. omdrev, kommunevis. Endrete og uendrete bygninger.
- Figur 31: Akkumulert tapte, sterkt truete, truete og øvrige gjenstående bygninger. Samlet resultat for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.
- Figur 32: Akkumulert tapte, endrete og øvrige gjenstående bygninger. Samlet resultat for Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal.
- Figur 33: Samlet resultat. Bestandsutvikling for ulike sosiale miljøsammenhenger i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal, med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.
- Figur 34: Samlet resultat. Bestandsutvikling for ulike bygningstyper i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal, med utgangspunkt i undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev.
- Figur 35: Samlet resultat for tapsårsaker i Fræna, Gjerstad, Kautokeino og Nord-Aurdal i 3. omdrev.

Kilder

Litteratur

Broe, Unni og Solrun Skogstad 2009: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Gjerstad kommune. Aust-Agder fylke 2005. Riksantikvaren

Broe, Unni og Solrun Skogstad 2004: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Kautokeino kommune. Finnmark fylke 2000. Riksantikvaren

Broe, Unni og Solrun Skogstad 2009: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger. Kautokeino kommune. Finnmark fylke 2005. Riksantikvaren

Handlingsprogram 2003-2006, Kautokeino kommune

Riksantikvaren: Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020

St.meld. nr. 16 (2004-2005). Leve med kulturminner

Utrykte kilder

Kartgrunnlag – Statens kartverk, Geovekst

Kautokeino kommunes hjemmeside. www.kautokeino.kommune.no

Riksantikvarens hjemmeside. www.ra.no

SEFRAK-registreringen i Kautokeino. Skjemaer og foto

Statistisk sentralbyrå. <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>

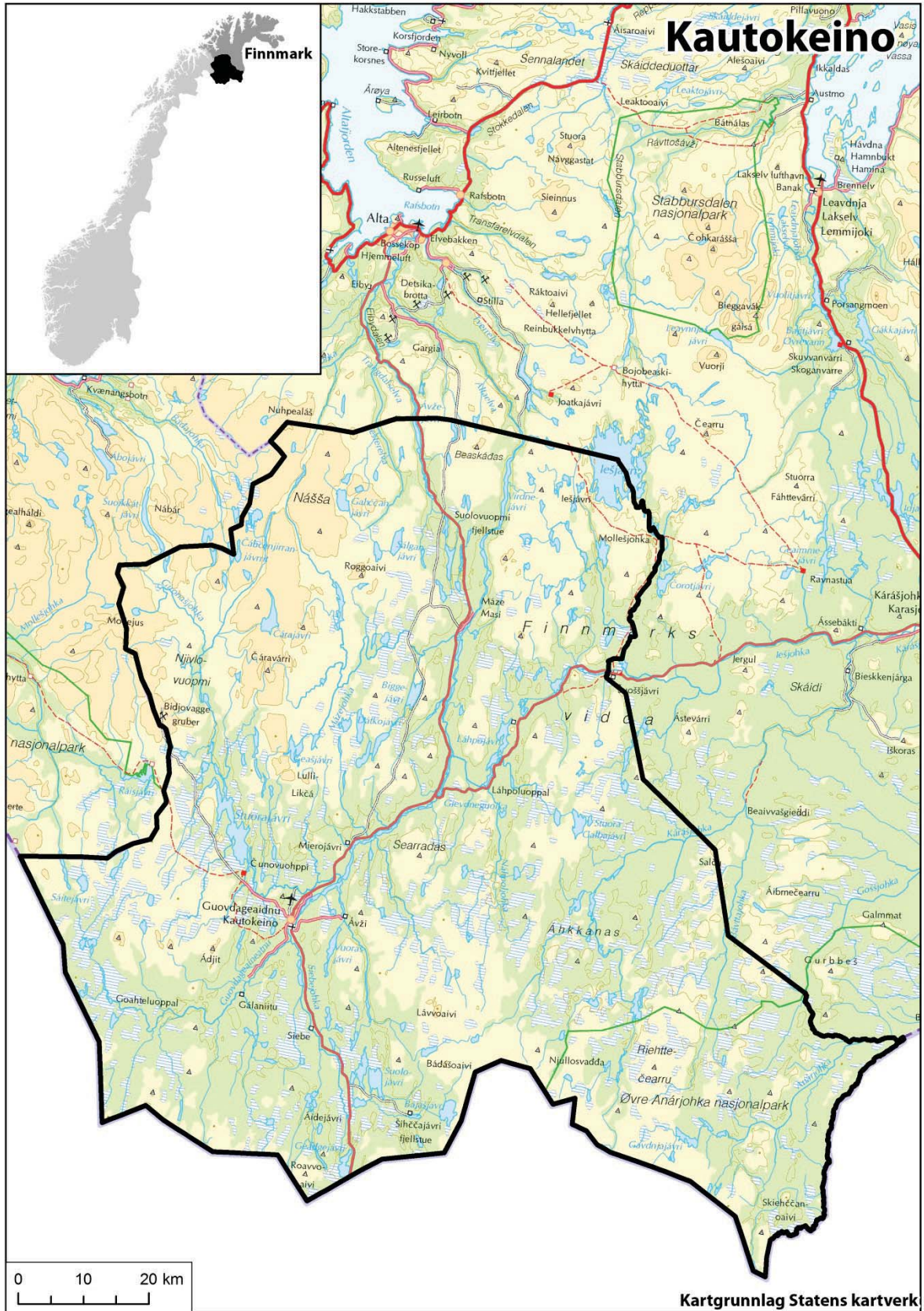
Vedlegg 1: Tabell. Bygningstyper. Tap, endring og tilstand Kautokeino 1.-3. omdrev

2011 Kautokeino	Under søkt 1. omd		Tap 1. omd		Under søkt 2. omd		Tap 2. omd		Under søkt 3. omd		Tap 3. omd		Gjenstående 3. omd	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Sterkt truet		Truet	
	3	2	67 %	1	1	100 %	1	1	1	1	5 %	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Bygningstype																								
Fjøs, stall, låve	3	2	67 %	1	1	100 %	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mindre uthus i/nær tunet	1			1					1				1											
Stabbur, loft	33	12	36 %	21	2	10 %	2	2	19	1	5 %	1	1	1	6 %	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Våningshus	3	3	100 %																					
Totalsum	40	17	43 %	23	3	13 %	3	3	20	1	5 %	1	1	1	5 %	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vedlegg 2: Tabell. Registreringskretser. Tap, endring og tilstand Kautokeino 1.-3. omdrev

2011 Kautokeino	Under søkt 1. omd		Tap 1. omd		Under søkt 2. omd		Tap 2. omd		Under søkt 3. omd		Tap 3. omd		Gjenstående 3. omd	Endret totalt	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Sterkt truet		Truet		
		%		%		%		%		%		%				%		%		%		%		%	
Krets																									
001 Kautokeino	1		1		1				1				1												
002 Galanito	1	100 %																							
004 Mieronjævre	32	44 %	18	17 %	3	17 %	15	15 %	1	7 %	14	14 %	2	14 %									3	21 %	
005 Soattefielbma	1		1				1				1														
006 Lappoluobbal	3	67 %	1				1				1														
007 Mázze	2		2				2		2		2		2	50 %				1	50 %				1	50 %	
2011 Samlet	40	43 %	23	13 %	3	13 %	20	20 %	1	5 %	19	19 %	1	5 %			1	5 %				3	16 %	4	21 %

Vedlegg 3: Kart. Kommune - fylke

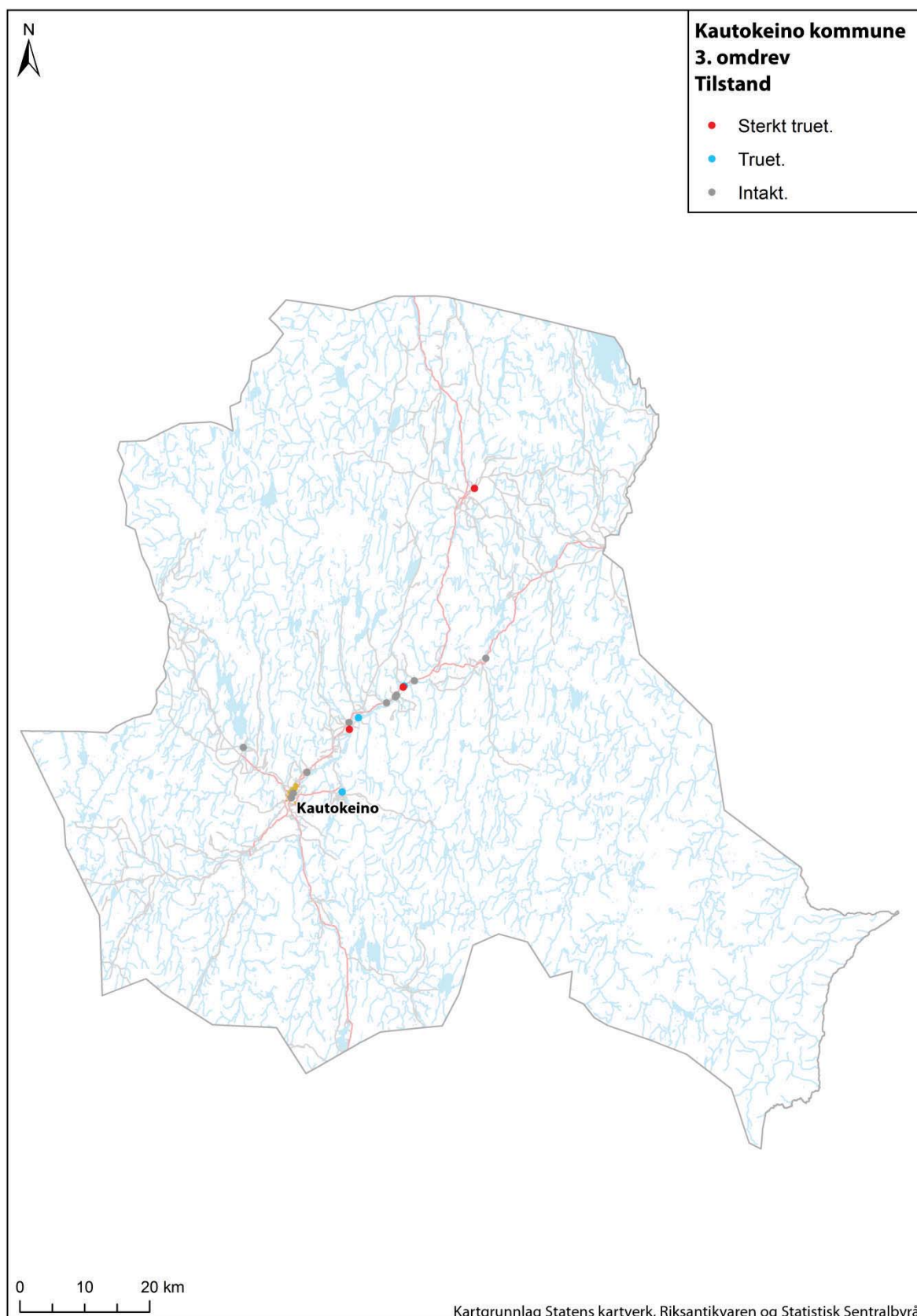
Vedlegg 4: Kart. Tap – Kautokeino 3. omdrev

Vedlegg 5: Kart. Endringer – Kautokeino 3. omdrev

Vedlegg 6: Kart. Tilstand - Kautokeino 3. omdrev

NIKU Rapport 50

ISSN 1503-4909

ISBN 978-82-8101-100-7 (elektronisk)

NIKU hovedkontor
Storgata 2
postboks 736 Sentrum
NO-0155 Oslo
Telefon: 23 35 50 00
Telefaks: 23 35 50 01
Internett: www.niku.no